

dobro. Tako je tudi največja nevarnost, to je nemško oboroževanje, rodila dolgo vrsto dobrih posledic. Anglija se je odrekla svoji zadržljivosti, Rusija je stopila v Društvo narodov, nastalo je povoljnije razporejenost in zblizvanje Francije z Italijo in Italije z Malo antanto. Vse je povezano v politiki mednarodnega sodelovanja, ki naj reši evropski mir in prosvetljenost.

× **Če stopita fant in dekle za vrata.** Pred sodiščem v Budimpešti sta se zagovarjala uradnik Aranyi in hišnica Benekovicseva zaradi razžaljenja časti in telesne poškodbe. Aranyi je pred sodiščem trdil, da ga je hišnica hudo razžalila in mu prizadejala hujše telesne poškodbe. Nekega dne, ko je šel mirno po cesti, je po naključju srečal svojo znanko Viljemino Szekerovo in skupaj nadaljeval z njo pot. Ko sta prišla mimo vrat neke hiše v Andrassyjevi ulici, je Viljemina nenkrat kriknila: «Križ božji, kako morete hoditi po mestu, ko imate ves obraz namazan z barvo?» Brž sta stopila v vežo bližnje hiše, kjer je začelo dekle fantu brisati obraz. Kar je prihrumela hišnica Benekovicseva in videč, kako si dekle pomaga z jezikom, da bi spravilo fantu barvo z obraza, je začela oba grdo zmerjati, naposled ju je pa zapodila iz veže. Mishla je pač, da se poljubljata. Med ruvanjem je Aranyja ugriznil še pes, ki se je priklatil odnekod. Hišnica je pa izpovedala drugače. Za vrata njene hiše ne prihajajo vsak dan samo zaljubljeni parčki, da se za njimi objemajo in poljubujejo, temveč tudi psi in to ji dela še večje preglavice. Ker ji je pa gospodar naročil, naj pazi, da se to ne bo dogajalo, je zapodila tudi Aranyja, ki jo je pa pretepel, kar je dokazala s sledovi po hrbtu. Po zaslišanju obeh strank je izreklo sodišče oprostilno sodbo, toda stranki sta se pritožili zoper njo.

× **Nekatera drevesa dosežejo zelo visoko starost,** gotovo pa mnogo večjo kakor človek. Najstarejša lipa, ki so jo poznali, je doživela 870 let, najstarejši mecesen pa 600 let. Najstarejša jelka je ozelenela 150krat. Prvenstvo med vsemi drevesi pa so odnesli neki kostanji, ki so rasli nad 2000 let. Zanimivo je, da dosežejo najvišjo starost prav ona drevesa, ki jih najmanj gojijo, ona pa, ki jih skrbno negujejo, se kmalu posušijo. To je prav tako kakor pri ljudeh: kdor je že od mladih nog utrjen in nerazvajen, živi povprečno mnogo dalje kakor oni, ki je od lenobe ves pomehkužen.

× **Pojče drevo.** Angleški botanik Adams se je pravkar vrnil od reke Rio Grande v Mehiki in povedal, da se mu je posrečilo opazovati pojče drevo, o katerem so že davno pripovedovale mehiške pravljice. Pojče drevo je odkril ameriški botanik Williams, toda on ni opazil njegovih glasbenih posebnosti. Za svojega bivanja med Mehicani je Adams ugotovil, da smatrajo Indijanci pojče drevo za sveto in da romajo k njemu, kakor romajo verniki raznih veroizpovedi k svoji msvetiščem. Po dolgem prizadevanju se je Adamsu posrečilo pridružiti se romarjem, ki so se po naporni, 60 km dolgi poti skozi stepe ustavili pri poldrug meter visokem drevescu. Indijanci so posedli okrog drevesca in dobro uro je vladala grobna tišina. Kar so se začeli nežni zvoki, kakor bi bila pela harfa. Zvoki so sledili drug drugemu, utihnili so, čez dobre četrt ure so se pa spet oglasili. Domačini pripovedujejo, da dobi človek privide in da se mu zdi, da sliši nežne glasove godbe, če popije malo vode, v kateri so se kuhali listi tega drevesa. Adams se o tem ni mogel prepričati, kajti domačini mu niso dovolili niti približati se drevesu, kaj šele, da bi odtrgal nekaj listov. Sam si Adams drugič ni upal k pojčemu drevesu. Ravnatelj kalkutskega rastlinskega zavoda piše, da opažamo v nekaterih rastlinah in živalih slabe električne toke in ni izključeno, da se ti izpreminjajo v zvoke.

× **Otok pijancev.** Skoro v vseh državah zatirajo pijančevanje, in sicer ne samo s preprostimi sredstvi, z nadzorovanjem izdelovanja alkoholnih pijač in visokim obdavčenjem točenja, temveč v prvi vrsti tudi z lečenjem pijancev. Vse naprednejše države imajo posebne zdravstvene ustanove, kjer zdravijo pijance po naj-

novjših načinih. Izreden uspeh so dosegli v tem pogledu na Novi Zelandiji, kjer so določili nedavno za okrevališče pijancev dva otoka. Prvi otok, Pakatua, je določen za ženske, drugi, Roto Roa, pa za moške. Razen pijancev so na teh otokih tudi nesrečneži, ki so se začeli vdajati opiju, kokainu in drugim mamilom. Med otokoma in celino skrbe za zvezo samo državni prometni čolni, sicer sta pa otoka strogo ločena od sveta. Moški delajo na farmah ali v ribarnicah, ženske pa doma v gospodinjstvu ali na vrtovih. Nad 30 odstotkov pijancev in raznim mamilom vdanih nesrečnežev se lahko vrne med trezne ljudi že po kratkem času. Izlečenim pijancem dodele zemljo, ki jo obdelujejo, da se pošteno preživljajo. Le redki so primeri, da izlečeni pijanec spet zaide na kriva pota, kajti na otokih navajajo žrtve alkoholizma k novemu življenju in jih uče, kako se je treba varovati tega strupa.

× **V preseljevanje duš veruja.** Nedavno je umrl v Argentini večkratni milijonar Pradere, čigar ogromno bogastvo v našem denarju nad 300 milijonov dinarjev je pripadlo njegovi ženi. Ker se je pa izdajal neki Josef Ereizu povsod za sina umrlega bogatina in ker je grozil celo s tožbo, je podarila milijonarjeva vdova dozdevnemu moževemu sinu okrog 3.000.000 Din, da bi ne sramotil več pokojnikovega imena. Kljub temu je pa Ereizu vložil tožbo, češ da je milijonarjeva vdova s tem priznala utemeljenost njegove zahteve, da mora dobiti ustrezajoči delež na zapuščini. Sodišču se je zdelo čudno, da je tudi tožitelj star 80 let, kakor je bil milijonar Pradere. Ereizu je pa izjavil, da je spiritist, da trdno veruje v preseljevanje duš, da ni sicer Praderev sin, pač pa sin njegove žene, ki ga je porodila v času svojega prvega utelešenja. Zadeva je bila smešna, toda v rokah jo imajo odvetniki in upanje, da se jim bo posrečilo dobiti od 40.000.000 vsaj nekaj, je preveč zapeljivo, da bi mogla kar tako na lepem zmagati zdrava pamet. Tako se je spor obravnaval pred sodiščem, čeprav je na prvi pogled jasno, da je Ereizu slepar ali pa prismuknjeneč.

× **Največji slap na svetu.** Niagarski slap je najslavnejši, a še davno ne največji na svetu. V tem pogledu je komaj na 22. mestu. Največji slap na svetu je pač na Labradorju. Ta slap grmi iz višine 610 m na tla. Potem pride slap na Sutherlandu na Novem Zelandu s 581 m, tretji je Veliki Yosemiteški slap v Zedinjenih državah s 483 m, četrti Gavarnierski slap na Francoskem (422 m), peti je v Britskji Kolumbiji (355 m), Zedinjene države pa imajo še dolgo vrsto slapov, ki so večji od Niagarskega, tako Multhnomaha z 259 m, Srednjega Yosemiteškega (191 m), Spodnjega Yosemiteškega in Yellowstoneškega (oba po 122 m). Niagarski slap pa je visok le 50 m.

× **Robot, ki govori in hodi.** Po 40 let trajajočih poizkusih se je posrečilo angleškemu mehaniku Arturju Quistu izdelati govorečega in hodečega robota. Dal mu je ime Charlie. Robot govori brez prestanka pol ure, hodi po sobi, se pripogiba, smeje se in kriči. Izumitelj Quisto je povabil londonske novinarje, da bi si prišli ogledat robota v njegovo vilo. Quisto je predstavil svojega mehničnega moža, ko se je baš vračal od izprehoda po vrtu. Največjo važnost je polagal izumitelj na snov, iz katere so narejene robotove mišice na obrazu in po telesu. Robota poženo trije električni motorčki. Če se raztegnejo robotova usta v smeh, se zasmeje tudi njegov obraz. Izumitelj je zadovoljen s svojim robotom in hoče ga samo še prilagoditi posebni službi javnosti. Charlie bo namreč prodajal v neki trgovini blago.

× **Nad 200 milijonov let staro jajce.** Družba znanstvenikov nekega ameriškega vseučilišča je pri izkopavanju v Teksasu odkrila jajce, ki ga strokovnjaki cenijo, da je 225 milijonov let staro. To je jajce živali, ki ne živi več. Jajce je ležalo v nekih naplavinah, katere so kopali že leta 1878. Takrat pa jajca niso našli. Naravnost čudno je, da bi tako krhek predmet mogel toliko milijonov let ležati v pesku, ne da bi se strl. Kaže, da je jajce neke izumrle vrste kuščaric, ki je bila dva metra dolga ter je imela kratke noge in debelo črepinjo. Ostanke te živali so namreč našli blizu tam okamenele.

REŠITEV UGANK IZ BOŽIČNE «DOMOVINE».

Dopolnilna uganka: Naši Mariji so doma zamolčali razveseljivo novico. — Širi «Domovino»!

Posetnica: Mož je gostilničar.

Računska uganka: Prvi pastir je imel dvanajst, drugi pa osem ovac.

Skrivnosten napis: Kajne da ste opazili v spodnjem desnem kotu znak: 1.2.; to pomeni, da je treba vzeti v vsaki besedi prvo in drugo črko. Če jih prav odberete, dobite: Mi beremo samo «Domovino».

Vse uganke so pravilno rešili: Tončka Santl iz Dravograda, učenka I. razreda meščanske šole v Slovenjgradcu; Ivan Restar iz Hrastnika; Betka Mlinar iz Črne pri Prevaljah; Rozina Konič iz Črne pri Prevaljah; Franc Kame iz Gorenja pri Stari cerkvi; Franc Kramžar, upokojeni rudar iz Gladbecka (Nemčija); Franc Stiglic od Sv. Primoža pri Ljubnem ob Savinji; Ignac Pivec iz Vrat pri Javorju; Milka Kortnik iz Dolenje vasi pri Sv. Pavlu pri Preboldu; Verica Germič iz Selnice ob Dravi; Karel Tomanič iz Gorice pri Pragerskem; Tončka Gošek iz Senova pri Rajhenburgu; Marija Bogataj iz Kranja; Romana Rajtmajer iz Slivnice pri Mariboru; Edo Glavič iz Litije; Ciril Rajtmajer iz Slivnice pri Mariboru; Franjo Košnik iz Ljubljane; France Drobež iz Starega trga pri Slovenjgradcu; Davorin Puiko iz Spodnjih Hoč.

Le nekaj ugank so prav rešili: Franc Planinšek od Zgornje Sv. Kuogote; Franjo Vranjek iz Škal pri Velenju; Martin Zupan, orožniški kaplar iz Rogasčevcev; Josip Valant, finančni podpreglednik iz Kuzme.

Pri zloženkah iz vžigalice je našel pravo rešitev (400.000 in London) samo Ivan Restar iz Hrastnika.

Listn'ca uredništva

Za lastnike obveznic (srečk) Vojne škode. Iz Vač smo prejeli vprašanje, kaj naj store imetniki obveznic (srečk) Vojne škode, ki nimajo več zaponov. Opozarjamo jih, da jih je finančno ministrstvo že lani junija pozvalo, naj jih zamenjajo za nove z novimi kuponskimi polami. Kdor tega še ni storil, naj se obrne na davčno upravo in izroči staro obveznico, za katero bo prejel novo. Na nove obveznice se dobijo obresti dvakrat na leto po 12.50 Din (doslej enkrat na leto 25 Din). Od prvega avgusta lani naprej že izplačujejo obresti na nove obveznice. Ko zamudniki dobijo novo obveznico, bodo takoj lahko dobili 12 in pol dinarja na prvi kupon in 1. februarja letos spet 12 in pol dinarja.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Prav zato.

Urša: «Ali si prepričana, da hodi tvoj mož ob nedeljah res na lov?»

Neža: «Seveda sem.»

Urša: «Tudi če nikoli ne prinese nobenega zajca?»

Neža: «Saj prav zato.»

Slaba vest.

Teta: «Za tvoj god bi ti rada napravila mnogo veselja; toda najprej moram vprašati učitelja, kako v šoli napreduješ.»

Verica: «Če mi hočeš res napraviti veselje, potem ne izprašuj učitelja!»

Red mora biti.

Učitelj: «Mihec, povej mi imena prvih devet človekov.»

Mihec: «Eva in Adam.»

Učitelj: «Reči moraš Adam in Eva. Kolikokrat pa ti bom moral še povedati, da sta bila ustvarjena po abecednem redu!»

Razlika.

Urša: «Kaj res hočeš vzeti tega 60letnega ravnatelja in preživeti z njim vse življenje?»

Neža: «Da, toda njegovo življenje, ne svojega.»

Odgovor učenca.

Učitelj razlaga v šoli pomen besede ljubezen in vpraša učenca, kdo ve, kaj je ljubimka.

Pa se oglasi Jurček in reče: «Jaz, gospod učitelj, moj brat ima namreč eno.»

Dober svet.

Mira: «Veš, Dušan bi mi bil všeč, samo oči ima premajhne.»

Vera: «Kar vzemi ga, boš videla, kako se mu bodo po medenih tednih razširile.»

Bilo jih je mnogo.

Upnik: «Upam, da boste zdaj lahko plačali svoj dolg, ker ste se bogato oženili.»

Dolžnik: «Verjemite mi, da bi rad plačal, toda dota je že šla. Poravnal sem z njo druge večje dolgove in tako boste morali počakati, da se ož nim drugič.»

Potrpežljiv berač.

Gospodinja (beraču): «Denarja nimam, kosilo pa bo gotovo šele čez eno uro.»

Berač: «Nič za to, milostijava. Če se potrudite, bo pečenje iz petih jaje lahko takoj pripravljeno.»

Med pijanci.

A: «Prijetelj, če ga boš tako cukal, bo tvoja uboga žena umrla od žalosti.»

B: «Ne, tega se ne bojim, saj pijem vedno na njeno zdravje.»

Pregovor.

Stric Matija obišče svojega nečaka. Ob slovesu stisne nečaku stodinarski bankovec v roko in mu očetovsko polaga na srce: «Dobro ga shrani in ne pozabi pregovora: Bedak se svojega denarja kaj kmalu iznebi!»

«Nikoli ne pozabim tega pregovora, stric!» objubi nečak in poboža bankovec v rokah. «Že zato ne, ker si mi tako lepo dokazal, kako resničen je!»

Nesporazum.

Meta Neža je prišla na obisk in začela izpraševati štiriletno Verico: «No, povej, koga imaš najrajši?»

«Mamo», je odgovorila Verica.

«A potem?»

«Potem pa staro mamo.»

«A potem?»

«Potem pa strica.»

«Tako?» je zaklical očka. «Kdaj pa pridem jaz?»

«Navadno žele takrat, ko že spim», je odkritosrčno povedala Verica.

100 Din dnevno

zasluži lahko vsakdo z razpečavanjem novega izdelka, prav toliko pa tudi z nekim izdelovanjem. Pošljite svoj naslov in znamko za odgovor. Josip Batič, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino št. 5. 296

Ali se hočete svojega REVMATIZMA, PROTINA osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa kakor tudi oslabele oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajoče, presnovno tvarin in izločevanje pospešujoče

domače zdravilne s pitjem,

ki se na umeten način povsem naravno pripravlja po nekem blagodejnem zdravilnem vreletu, ki ga nudi dobrotna mati narava v blaginjo bolujočemu človeštvu.

Pišite mi takoj, da povsem brezplačno dobite poučno razpravo.

Zbiralno mesto pošte:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. H. 286.

**„Čudež!
tega kurjega očesa
ni več!“**

Saltrat Rodell, ta kisikova kopelj, omehča kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse bolečine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopelj, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi oddrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obuvale manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Samo 35 Din

Št. 5012, kovmasta Anker-remontoir, lepo ohišje, pravi švicarski stroj. Din 35.—
Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci Din 45.—
Št. 5050, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla Din 135.—

H. SUTTNER
Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastoj in poštnine proslo.

Slabim.

Sodobni človek živi v razmerah skrajnega živčnega napora: depresija, nespečnost, predčasna izčrpanost, živčna preutrujenost — glejte, na čem dandanes muči trpet! Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz železa mladih, močnih živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo ter borbo za svoj obstanek. Zahtevajte brezplačno detajlno literaturo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo drogerije in lekarne. Glavna zaloga: Drogerija Mišković i Ko., Beograd. — Reg. S br. 10.537/53.

69- DIN, 138- DIN, 69- DIN

Brezplačen POUK IGRANJU

Zahtevajte brezplačen katalog.

MEINEL & HEROLD DZOD ZAL MARIBOR št. 144
TOVARNE GLASBIL

MALI OGLASI

Žene in dekleta!
Sedaj je še čas, da si naročite eno številko revije «Žena in dom» brezplačno na ogled. Sporočite svoj naslov upravi v Ljubljani, Dalmatinova 10/d-2.

Dobrovoljec proda
pri Murski Soboti 5 ha zemlje, sestojee iz dveh njiv in travnika. Naslov se zve pri upravi «Domovine».

Svinjske kože
se kupujejo vedno v trgovinah Senčar — Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. 275

Prodajam hišo s hlevom in vrtom,
ki je pripravna za gostilno ali drugo obrt, oddaljena dvajset minut od železniške postaje in stoječa ob glavni cesti. J. Poček v Dečnih selih, pošta Artiče pri Brežicah. 16

Površnike,
obleke, perilo itd., vse dobro in ceneno, kupite najbolje pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14.

Svečo
za svečnico kupite v trgovinah Senčar — Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. 14

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: Četrletno 9 Din, polletno 16 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Posvetovalni sestanek JNS za senatorske volitve v dravski banovini

Ker ni prišlo do sporazuma za enotno listo, bosta predsedništvu stranke v končno odločitev predložena dva kandidacijska predloga

V prostorih Kazine v Ljubljani se je 14. t. m. sestala banovinska konferenca Jugoslovenske nacionalne stranke, da sklepa o kandidaturah za senatorske volitve ter jih predloži glavnemu vodstvu stranke v končno odobritev. Ze dan poprej, v nedeljo, je prispela v Ljubljano večina narodnih poslancev in odposlancev sreskih organizacij in precejšnje število banovinskih svetnikov. V banovinskem tajništvu glavnega odbora JNS se je v prisotnosti glavnega tajnika stranke g. dr. Kramerja in podpredsednika stranke g. Pucelja vršilo prvo posvetovanje odposlancev. G. dr. Kramer je v imenu vodstva stranke sporočil one kandidate, ki so bili prijavljeni vodstvu, odposlanci sreskih organizacij pa so imenovali kandidate, ki so jih prijavile razne strankine organizacije. Razvila se je razprava, ki je bila zaključena s tem, da je bil na predlog narodnega poslanca Cererja izvoljen poseben kandidacijski odbor z nalogo, da pripravi enotno kandidacijsko listo in jo predloži konferenci. V kandidacijski odbor so bili določeni gg. dr. Kramer, dr. Marušič, Pucelj, Petovar, Lončar, dr. Lipold in Babnik.

Kandidacijski odbor se je sestel v prostorih strankinega tajništva v ponedeljek ob 9. Njegova posvetovanja so trajala preko poldneva, tako da se je otvoritev banovinske konference, ki je bila napovedana za 10. dopoldne, zelo zavlekla. Konferenco je otvoril glavni tajnik stranke g. dr. Kramer, zapisničar pa je bil banovinski tajnik gosp. dr. Zajec. Prisotni so bili skoro vsi, ki so po strankinem pravilniku upravičeni sklepati o kandidaturah za senat. Razen njih so bili navzočni še minister g. dr. Marušič, člana ožjega glavnega odbora stranke gg. Ribnikar in dr. Rajar in senatorja gg. dr. Novak in dr. Ravnihar.

Ko je bil sprejet kratek poslovni red, je gosp. dr. Kramer konferenco obvestil, da kandidacijski odbor ni mogel priti do sporazuma, da bi se predložila enotna kandidatna lista. Predložil je zato konferenci tri liste, o katerih je kandidacijski odbor razpravljal in ki vse imajo kot prvega kandidata ministra g. dr. Marušiča. Banovinski svetnik g. Zadravec je med splošnim odobravanjem priporočil prvo listo, ki je bila sestavljena takole: dr. Marušič, dr. Kramer in Pucelj, namestniki pa Janžekovič, dr. Kalan in dr. Gorišek. G. Zadravec je poudarjal, da predstavlja ta lista najboljši izraz skupne in enotne narodne fronte.

Predeu je prišlo do glasovanja, je na vprašanje banovinskega svetnika g. Babnika izjavil minister g. dr. Marušič, da sprejema kandidature le na drugi listi, ki je bila sestavljena takole: dr. Marušič, Janžekovič in dr. Dinko Puc, namestniki pa Ivan Pucelj, dr. Režek in notar Jereb. Gospod minister je v svojem govoru izjavil, da smatra za potrebno,

da se mora pod njegovim vodstvom v bodoče delati druga politika, politika strožje discipline in močnejšega pridobivanja. Da se bo mogla ta politika voditi, je treba večjega notranjega soglasja med njim in njegovimi sodelavci. Zato smatra le to drugo listo za tako, da lahko na njej kandidira.

Predsedujoči g. dr. Kramer je po kratki poslovni razpravi odredil glasovanje, ki se je vršilo poimensko. Za prvo listo (dr. Marušič, dr. Kramer, Pucelj) je glasovalo 14 narodnih poslancev od 22 navzočih (Urek, Prekoršek, Hajdinjak, Pustoslemšek, Lončar, dr. Kramer, dr. Rape, dr. Pivko, Krejčič, Benko, inž. Pahernik, Mohorič, Spindler,

Petovar); 15 odposlancev sreskih organizacij od 23 navzočih (dr. Drnovšek, Mravljak, dr. Rak, Ivanc, Košnik, Dolinšek, Lajović, dr. Cepuder, dr. Pušenjak, Cvetko, Vezir, Vindiš, Ambrožič, Rojnik, Horvat); osem banovinskih svetnikov od 34 navzočih (dr. Sajovic, Pirc, dr. Roš, Birolla, dr. Lipold, Zadravec, Kūhar, dr. Senčar); skupno torej 37 glasov.

Za drugo listo (dr. Marušič, Janžekovič, dr. Puc) je glasovalo: osem narodnih poslancev od 22 (Cerer, Pucelj, Gajšek, Drmelj, Mravlje, Koman, Zemljič, Klinc); osem sreskih odposlancev od 23 navzočih (Müller, Ravtar, Kriznič, Ipavec, Pipan, Malešič, Matko, Drogenik); 26 banovinskih svetnikov od 34 navzočih (Krulj, Pikel, dr. Goričan, Lovšin, Goričar, Vode, Zevnik, Arko, Jereb, Snoj, Kurent, Ravnikar, Javornik, Babnik, Tavčar, Orehek, Skuhala, Remžgar, Gornjak, Janžekovič, Zupančič, dr. Režek, Solar, Lavtižar, dr. Obersnel, Gajšek) in senator dr. Gregorin; skupaj torej 43 glasov. O tretjem kandidacijskem predlogu se ni glasovalo.

Predsedujoči je sporočil izid glasovanja ter izjavil, da bo obe listi predložil predsedništvu glavnega odbora JNS, ki bo o njih izreklo svojo končno besedo.

Uzunović o razmerju med vlado in JNS

V Nišu se je vršil te dni zbor JNS, na katerem so bili določeni kandidati za senatorske volitve v tamošnji banovini. Zbora se je poleg drugih prvakov stranke udeležil tudi predsednik gosp. Nikola Uzunović, ki je imel ob tej priliki velik političen govor in je med drugim dejal:

Zvesto hočemo izpolnjevati kraljevo oporoko «Čuvajte Jugoslavijo!» To pa bomo mogli samo, ako ohranimo enotnost JNS, ker ni nobenega drugega političnega sredstva, na katero bi se mogla oslanjati notranja in zunanja politika Jugoslavije. Vsi poizkusi niso mogli ustvariti ničesar drugega. Poznam razpoloženje sedanje vlade. Tudi ta vlada je za JNS. Najodločneje zanikujem vse vesti, da bi se vlada oddvojila od JNS in da bi se vršili še nadaljnji poizkusi. G. Jevtič je vodil razgovore z ljudmi, ki so izven naše stranke. Prav je storil, ko je pokazal toliko truda in dobre volje, da privede v našo politiko tudi one ljudi, ki so se, če-

tudi šele po 6. januarju, prepričali, da je to dobra politika in da ni boljše. To sem storil tudi jaz ob priliki zadnje sestave vlade.

V svojem nadaljnjem govoru je g. Uzunović naglasil, da ne more biti niti govora o povratku na stare stranke. Govori se, da se bo iz ostankov bivše radikalne stranke, slovenske klerikalne stranke in bivše muslimanske stranke osnovala nova stranka pod imenom Jugoslovenska narodna zajednica. Mi le želimo, da bi se to čimprej zgodilo in da bi na ta način dobili dostojnega tekmeca, s katerim bi mogli tekmovati v pridobivanju zaupanja naroda. Če ti gospodje resno mislijo, potem morajo spraviti svojo organizacijo v sklad z obstoječimi zakoni in iti med narod, kakor smo to storili mi. Jasno pa je, da njihova stranka ne more biti zgrajena ne na separatistični, ne na verski, plemenski ali pokrajinski osnovi, ker je to dan nemogoča reč.

Pripravljajo se velika javna dela

Minister za gradbe dr. Marko Kožulj je dal te dni uredniku «Politike» zanimivo izjavo o svojih načrtih glede javnih del, ki se naj izvršijo v bližnji bodočnosti. Izjavil je, da je po členu 13. uredbe o javnih delih z dne 14. novembra preteklega leta pooblaščen, da lahko sklepa posojila za izvajanje javnih del. Že lani sta bili sklenjeni dve taki posojili v skupnem znesku 50 milijonov dinarjev. Ta denar je bil porabljen, pa je tudi že vrnjen Poštni hranilnici. Podlago za sklepanje takih posojil sestavljajo dohodki od trošarine na cement v skupnem letnem znesku okrog 27 milijonov di-

narjev in dohodki od razlike v trošarini na bencin v višini 16 milijonov dinarjev. Ti dohodki se stečajno na poseben račun sklada za javna dela pri Državni hipotekarni banki. Gradbeni minister dr. Kožulj namerava sedaj skleniti na podlagi teh dohodkov nekoliko večje posojilo, in sicer v višini 100 milijonov dinarjev za javna dela. Namen teh javnih del je na eni strani, da se olajša brezposelnost, pri čemer pa se naj ustvarijo dela trajne koristi za narod in državo, na drugi strani pa da se pospeši oživiljenje gospodarstva. Denar iz tega posojila se ne sme razmetati v neznatne

svrhe kakor tudi ne za podporo za prehrano prebivalstva, ker od tega ni prave koristi. Posojilo za javna dela se bo prvenstveno porabilo za izsuševanje močvirij in za regulacijo rek, pri čemer se bodo dobile proste površine za kmetijsko obdelovanje, nadalje dela za zaščito pred poplavami v onih krajih, kjer take poplave povzročajo stalno škodo kmetovalcem.

Za druga velika javna dela, ki jih je treba izvršiti, se bodo morala najti druga sredstva. Tu gre predvsem za gradbo moderne ceste od Horgoša preko Subotice, Topole in Novega Sada do Beograda in dalje preko Niša do Caribroda v smeri proti Sofiji in Carigradu. To je del velike mednarodne proge, ki gre iz Srednje Evrope preko Madžarske in Jugoslavije v Carigrad. To cesto je treba čimprej zgraditi, da se ne bi ta mednarodna proga izognila naše države. Drugo važno mednarodno cestno progo, Maribor—Ljubljana, je treba podaljšati do Sušaka, odnosno od Ljubljane do Zagreba in Beograda. Tem cestnim zvezam je treba posvetiti največjo pozornost in skrbeti za to, da se čimprej zgradijo.

Nadalje je gradbeni minister dr. Kožulj iz-

javil, da bodo v Beogradu v kratkem pričeli dve veliki gradbeni deli, in sicer gradbo palače Poštne hranilnice in dovršitev gradbe narodne skupščine. Tudi vprašanje elektrifikacije države bo treba pospešiti. Načrt zakona o proizvodnji in izkoriščanju električne sile je izdelan in se zdaj skrbno preučuje, tako da bo lahko v kratkem predložen narodnemu predstavništvu.

V zvezi z goreno izjavo ministra dr. Kožulja je zanimiva tudi izjava, ki jo je te dni podal prometni minister inž. Vujić, ki je dejal, da se bo v kratkem začela graditi unkska železniška proga, s katero bo ustvarjena zveza od Bihaća na liško železnico. S to progó se bo precej skrajšala zveza na naš Jadran, odnosno na Split, obenem pa bo odstranjena nevarnost prekinjenja prometa v zimskem času, ki obstaja zdaj na liški progí, kadar so snežni zameti. Nadalje je prometni minister gosp. Vujić izjavil, da se bo začela graditi proga Varaždin—Koprivnica, s katero bo zveza Maribor—Osijek skrajšana od 435 na 317 km, zveza Varaždina s Koprivnico pa od 194 na 41 kilometrov.

Nekaj misli okoli reševanja belokrajinskega vinogradništva

Vino je najvažnejši pridelek Belokrajincev. Doslej je bilo izvršenih že mnogo poskusov, da se po raznih prodajnih zadrugah pospeši prodaja belokrajinskega vina in da se ta uvede zlasti v Ljubljani in v naših gorenjskih krajih. Bilo pa je vse brezuspešno. Kje je krivda, ni lahko reči. Nedvomno je tudi v preslabi združni zavesti Belokrajincev samih.

Začeto je bilo že marsikatero delo v korist Bele krajine, toda po večini je v kaj kratkem času vsako tudi odpovedalo in se preusmerilo docela drugam, kakor je bil prvotni namen. Ob tej priliki naj samo opozorimo, da se v ljubljanskih in raznih podeželskih gostilnah točijo vina s pridevkom belokrajinska, dasi ne vsebujejo morda niti 25 odstotkov pristne belokrajinske kapljice. Mimogrede naj omenimo, da vinski zakon tako prodajo z napačno navedbo vira najstrože prepoveduje in vsakega krivca tudi strogo kaznuje.

S prodajo vina, ki je kupljeno na Hrvatskem ali kjerkoli drugod, za belokrajinsko, ne nasprotujejo prodajalci le določbam vinskega zakona, nego v še mnogo večji meri škodujejo ugledu dobre kakovosti pristne belokrajinske kapljice, ki že dolgo uživa sloves in ki dobi zmerom obilo odjemalcev. Mešanica slabših vin more le škodovati dobremu glasu belokrajinskih vinogradnikov in tudi splošni vinski trgovini v Beli krajini, ki že že tako silno oslabela. Zgolj zadržarske koristi posameznih vinskih trgovcev, ki razpečavajo tudi belokrajinska vina, so sicer uinjive, dasi ne opravičljive, a je vendar silno čudno, ako enako greše tudi razne zadrüge, ki jim je namen zgolj prodaja belokrajinskega vina s smotrom, da se izboljša položaj belokrajinskega vinogradništva. Zadržna zavest in zaupanje v delo zadrug morata pri takem delu v Beli krajini nazadovati in zato ni nič čudnega, ako belokrajinski kmet odklanja razne združne organizacije in prepušča svojo usodo zgolj naključju in sreči.

Bilo bi nujno potrebno ustanoviti osrednjo vinarsko zadrugo, ki bi združevala vse belokrajinske vinogradnike in sadjarje in ki bi nastopala na trgih enotno z enotnim, zmerom res pristnim belokrajinskim vinom. Doslej zavoženega dela bi ne bilo težko popraviti, ker ljudje radi sprejemajo vse dobro, a kakovost belokrajinskih vin je več kakor dobra in sposobna za naša vinska tržišča. Ni vprašanje, v katerem kraju Bele krajine bodi sedež te zadruge. Niti ni tako veliko vprašanje uveljavljenje pristnih belokrajinskih vin na naših tržiščih, nego je vprašanje pravilnega vodstva in zahteva najtreznejšega predudarka.

Takole deli Avstrija pravico koroškim Slovincem

Pokojni avstrijski kancelar Dollfuss je svečano obljubil, da bo Avstrija z novo ustavo nudila vsem državljanom enake pravice. Toda položaj koroških Slovincem postaja čedalje bolj nevzdržen. Kjer se le nudi prilika, postopajo nemška oblastva proti vsakemu narodno-prosvetnemu udejstvanju manjšine.

V Šmarjeti v Rožu je zahtevala peščica zagriženih nemškutarjev z vodjo domovinske fronte na čelu nemško petje v cerkvi. Pevovodja je z ogorčenjem zavrnili neosnovano zahtevo. Kmalu nato je ustanovil domačin visokošolec slovenski izven-cerkveni zbor in takoj so ga napadli nemškutarji kot motilec mira. Neki ljudje so mu celo zagrozili, da ga bodo ob priliki pretepli. Grožnje so tudi izpolnili, sicer ne nad njim, pač pa nad njegovim tovarišem, visokošolcem iz sos. dnje fare, ki ga je obiskal.

Bilo je 9. septembra lani, ko sta jo mahnila ta dva slovenska visokošolca na veselico gasilnega društva v Kočuh. Prirediteji veselice, sami narodni odpadniki, so uporabili priliko, da so v navzočnosti teh dveh visokošolcev, ki svojega narodnega prepričanja nikjer ne prikrivata, dali duška svoji narodni nestrpnosti. Pričeli so jima napivati s klici »Heil Deutschösterreich!« Eden visokošolec jih je zavrnul, da Deutschösterreich ne obstaja, drugi pa je v prepričanju, da sme izraziti svoje navdušenje za avstrijskega kancelarja na slovenskih tleh v maternem jeziku, odgovoril na nemšku-

17 FARAONOV DEDIČ

Z njegovo pomočjo se dvigne v sedlo, toda Sodnik noče oditi brez orožja. Spomni se na puško, ki leži pri stražniku. Res, da orožje ni dosti prida, a v sili jima bo morda še prav prišlo.

Ne zmeni se za opomine trsoče se deklie in se vrne k Beduinu. Temu se najbrže sanja, da jezdi kje po puščavi.

Puška je naslonjena ob visoko palmo. Sodnik jo zagrabi in se hitro vrne k Neli.

«Tako», pravi vesel in se dvigne v sedlo. «Zdaj vsaj nisva več brez orožja. Če naju dobe, se ne bova vdala brez boja. Nekaj roparjev bo padlo prej. V tej torbici je gotovo strelivo!» doda tiho, ko opazi ob strani sedla usnjeno torbo.

«Za božjo voljo, kaj pa denčate, prijatelj?» ga opominja Neli v strahu. «Pomislite, da bo v nekaj sekundah za nama cela vojska Beduinov!»

«Res, toda samo četrť ure naj nama še puste, potem ne bodo več naši najinih sledov!» odgovarja Sodnik.

Prepričan je, da se jima bo beg posrečil.

Tiho in počasi jezdita iz palmovega gozdiča proti puščavi. Proti hribom bi se bilo nevarno obrniti, ker bi morala iti mimo razvalin.

Izza puščave se že dvigne blede mesec. Kmalu sta na poti, kjer jezdijo navadno karavane. To je

lahko spoznati, ker ju obdajajo v nedogledno daljavo na obeh straneh ceste same oljke.

Plemenita, hitra konja, ki sta sita in spočita, drčita čez peščeno ravan kakor lastavici nad planjavo. Sotorišče Beduinov ostaja daleč za njima.

Toda čuj — begunca se iznenada ustavi. Strašno kričanje zaslišita za seboj in strele. V tibi noči čujeta vpitje zelo razločno.

«To je nama namenjeno!» zakliče Sodnik. «Zapazili so najin beg in drve za nama. Hiteti morava, kar naju le moreta nesti konja.»

«Preblizu sva!» mu seže Neli v besedo. «Pojdiva s ceste, da jima utečeva!»

«To je res!» odgovori Sodnik, ki je še zmeraj miren in hladnokrven. «A puščava nama je tuja.»

«Samo puščava naju lahko skrrije, prijatelj!» ugovarja Neli med nagim dirom.

«Dobro! Pa poženiva!»

Zavijeta na desno od ceste v mrtvo peščeno planjavo. Ko se čez pol ure ozreta, preganjalcev ni še nikjer. Zato kreneta v smeri ceste, da se ne bi preveč oddaljila od nje.

V najhujšem diru brzita naprej. Čez nekaj ur sta dospela že zelo daleč. Neli je Američanka in zna imenitno jezditi. Čudno sedlo je prav nič ne ovira.

Spet sta se približala cesti, ki jo spozna Sodnik po dolgi vrsti palm.

Izenada zakliče:

«Stoji Nazaj!»

Na cesti je opazil bežeče sence.

Brez dvoma so to njuni zasledovalci, ki se podijo v tisto smer.

«So že za nama!» zakliče vsa v strahu. «Nazaj v puščavo!»

Konja zdirjata v stran. Vsa kaže, da so ju že opazili, kajti za seboj čujeta strele, ki kličejo na pomoč druge.

Zato podvojita svoje moči. Prava dirka se začne šele zdaj. Beduini drve kakor volkovi za njima. To je gonja na življenje in smrt.

Ze prihajajo sovražniki čedalje bliže. Izenada se razdele in skušajo tako zajeti begunca. Sodnik preizkusi svojo puško.

Nabita je, a kaj pomaga, ko ima samo en naboj v njej. Zato se hoče prepričati, ali ni kaj več založe v usnjeni torbici.

Toda v divjem teku je ne more odpreti, zato pograbi za meč.

Konja poganja s hrbtom meča. V dolgih skokih besnita čez ravan, da se jima telasi skoraj dotikata tal.

Puščava postane iznenada kamenita in hribovita. Zato se kmalu skrjuje pogledom preganjalcev. Samo tu in tam jih še ugledata na kakšem slemenu.

Kakor pošasti se jima zde v mesečni noči. Zavijeta v grmičje.

Grmičje je nizko, trojevo, komaj meter visoko.

travsko zbadanje s klicem: «Živela Avstrija!» in «Živel Sušnik!». S tem pa je bil že ogenj v strehi. Kljub odločnemu pondarjanju, da ima pravico do takega klica, posebno še, ker je dokazano, da so bili predniki kancelarja Slovenci, v njegovi fari doma, je navalila nabujšana drhal pod vodstvom šmarješkega nadučitelja Startinika in humberškega gozdarja Zmaveerja na «predržeža, ki se upa na nemških tleh delovati za Srbe». Navzočni orožnik iz Šmarjete Arneje ni smatral za potrebno, da bi napadenega in že krvavečega visokošolca branil.

Poškodovanec je iskal zadoščenja pri sodišču v Borovljah, kjer je bil vsaj gozdar Zmaveer, ki je prizadejal napadencu dve občutni rani na kolenu, obsojen, a je po nasvetu svojega branitelja dr. Bruggerja, vodje domovinske fronte za celovski okraj, vložil priziv. Pri drugi obravnavi pred deželnim sodiščem v Celovcu pod predsedstvom dr. Zigeunerja in v navzočnosti sodnikov dr. Clementschitscha in dr. Puschgarta in državnega tožileca dr. Gottscheberja pa je bil obtoženec oproščen s tole utemeljitvijo: «Utemeljivje okrajnega sodišča ne vplivajo prepričevalno. Iz prvosodnih izsledkov je razvidno, da je dotični visokošolec v najbrezobzirnejši obliki s svojim izzivanjem motil veselico gasilnega društva in da se je zaradi tega vse upravičeno zgrajalo nad njim, tako da je moral naposled bežati. Ob tej priliki je zaradi svojega nezaslišanega izzivanja prišel po zaslugi nekega neznanca do padca. Kljub obtežujočemu pričevanju dotičnega visokošolca, ki ga že zaradi njegovega nespodobnega obnašanja ni smatrati za verodostojnega, ni krivda obtoženca dokazana. Prizivno sodišče je zaslišalo neko novo pričjo, ki napravi popolnoma verodostojen vtisk. Iz njenega pričevanja je razvidno, da je bila ona tista oseba, ki je zadala neposredno po nečutenem izzivanju visokošolcu tak udarec, da je padel. Torej krivda obtoženca ni tu dokazana in ga zato oprostimo.»

Sicer nam ni nič novega, da se poslužujejo nemška oblastva pri zatiranju slovenskega življa na Koroškem raznih zvijač, v tem primeru krivih prič in zlobnega zavijanja dejstev, a čudno se nam zdi, da se upajo visoki sodni činitelji v javni sodbi oceniti in ožigosati klica: «Živel Sušnik» in «Živela Avstrija» kot «nezaslišano izzivanje v najbrezobzirnejši obliki» in kot «nespodobno obnašanje». To je samo dokaz, da imajo tudi v novi Avstriji zagriženi sovražniki Slovencev prvo besedo, in dokaz, da so bili upi, ki so jih stavili koroški Slovenci v novo ustavo in nove moze, ničevni in da se vrši narodno zatiranje še v poostreni obliki naprej.

Politični pregled

O sestanku zunanjih ministrov Male antante je bilo izdano naslednje obvestilo: «Stalni svet Male antante se je sestel v Ljubljani 11. t. m. pod predsedstvom rumunskega zunanjega ministra Titulesca.

Glavni predmet obravnave sveta Male antante sta bili ocenitev sporazumov, sklenjenih v Rimu med Francijo in Italijo, in določitev enotnega zadržanja Male antante v tem pogledu.

Zunanji ministri Male antante so izrazili svoje zadovoljstvo z uspehi, doseženimi v razgovorih, ki sta jih imela italijanski ministrski predsednik Mussolini in francoski zunanji minister Laval. Smatrajoč, da ti razgovori morejo v znatni meri okrepiti ohranitev miru, so sklenili sodelovati v najiskrenejšem duhu z vsemi zainteresiranimi silami za praktično izvedbo načel rimskih sporazumov, ob istem času pa mislijo tudi na zavarovanje svojih nacionalnih in splošnih koristi, katerih zvesta braniteljica je bila Mala antanta pri vsaki priliki.»

V razgovoru z novinarji ob priliki sestanka Male antante je predsednik vlade in zunanji minister g. Jevtić dejal med drugim: «Stališče Male antante je ostalo takšno, kakršno je bilo doslej. Iz današnjega stališča se more sklepati, kaj bo v bodoče. To je začetek širše državniške akcije v vrsti sporazumov, ki se pridejo za mir in za utrjenje mednarodnih odnošajev. Delo Male antante se bo tudi dalje razvijalo v duhu sporazumov in bo ostalo odločno na obrambi in varovanju nacionalnih koristi. Varovali bomo vse svoje koristi in zavezniške odnošaje z državami balkanskega sporazuma in tudi nadalje služili koristim splošne varnosti in miru.»

Na vprašanje nekega novinarja, kaj misli gospod predsednik o sklepu Društva narodov glede Madžarske, je predsednik vlade odgovoril: «Za nas je ženevski sklep odločilen.

Ženevski sklep je treba izvesti najodločneje in najvestneje. Od tega je odvisno bodoče stališče Male antante.»

Kakor smo že poročali, se je med Italijo in Francijo sklenil sporazum, ki se nanaša med drugim na položaj v Srednji Evropi.

Glede Avstrije in Srednje Evrope

sta se obe vladi sporazumeli, da bosta priporočili državam, ki so prvenstveno prizadete, sklenitev pogodb, po kateri se nobena izmed njih ne bo vmešavala v notranje zadeve svojih sosed in po kateri se ustvari zanje obveznost, da ne smejo podpirati nikakega početja, ki bi imelo namen, nasilno škodovati nedotakljivosti mej kakšne sosedne. Ta pogodba naj bi se spočetka sklenila med Italijo, Nemčijo, Jugoslavijo, Češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko, torej med Avstrijo in vsemi onimi državami, ki nanjo neposredno mejijo. Pozneje pa naj bi se ji priključile Francija, Poljska in Rumunija. Tako bi se razširila pogodba razen na Francijo tudi na vse ostale nasledstvene države. Italijanska in francoska vlada sta spoznali potrebo, da se ohrani neodvisnost in nedotakljivost Avstrije, in sta zaradi tega že zdaj sklenili, da se bosta po potrebi posvetovali skupno z Avstrijo, kakšne odredbe naj se izdajo v svrhu njene obrambe.

V nedeljo se je vršilo v Posarju ljudsko glasovanje, ali naj ostane Posarje, kakor je zdaj, ali pa naj se priključi Franciji, odnosno vrno Nemčiji. Izid glasovanja je pokazal,

da je 90-08 % Posarcev glasovalo za povratek k Nemčiji,

8-87 % jih je bilo za sedanje stanje pod pokroviteljstvom Društva narodov, a 0-40 % jih je glasovalo

K sreči stoje grmiči toliko vsaksebi, da se izlahka ogibljeta gosto zaraslih krajev.

Za to divjino se vzdiguje valovito gričevje. Na vso moč dirjata naprej, a Beduini so še zmeraj za njima. Samo od konj je odvisna rešitev.

Zlata vredni živali sta videti neutrudljivi. Celih pet ur traja že strašna gonja, a utrujenosti ne poznata. Tudi v hitrosti sta popustili komaj toliko, da se pozna. Kakor dve lahkokrill ptici plavata čez ravan.

Dan napoči in kmalu se bo pokazala solčna obla nad obzorjem. V daljavi zagledata grič. Upata, da je morda oaza, in kreneta tja.

Toda ko sta dospela v bližino, se jima pokaže samo golo in pustó gričevje. Nikjer ni slamice in ne zelene bilke, pa tudi ne kapljice vode.

Prava puščava je to. Strme skale, od solca in dežja preperete, štrle pošastno iz tal. Kotanje in razpoke je napolnil veter z drobnim peskom.

Naposled se jima posreči prispeti po nekem strauškem pobočju na višavo in se ozreti za preganjalci.

Medtem je že vzšlo solnce v vsaj svoji čarobni lepoti. Vročina postaja čedalje občutnejša in kamenje pod njima vse bolj vroče. Nebo je temno višnjevo in čisto. Pred njima pa leže neizmerne peščine.

Kolikor daleč seže oko, ni drugega kakor pesek in spet pesek. Nobene žive duše ne opazita na tej neizmerni valoviti ravnini. Noben glas ne zmoti grohne tišine.

Brez sveta se ozira Sodnik koprneč naokrog. Oba sta vesela, ker ni več preganjalcev za njima. Prekrižala sta jim smer, ker sta jezdila zdaj sem zdaj tja.

Toda drug sovražnik prihaja zdaj z vso svojo strašno močjo. Puščava in njene strahote.

Kam naj se obrneta? Naprej v puščavo nikakor ne smeta. To bi bila poguba.

Zato zavijeta spet nazaj proti karavanski cesti, ki se vije zmeraj v bližini oaz. Naposled se bo tudi njima posrečilo priti do vode. Toda konja ju ne bosta mogla več dolgo nesti.

Ko hitita vedno dalje, se je pomaknilo solnce že proti poldnevni. Pekoča žega žge konja in jezdeca. Na vsakem sedlu je sicer pritrjen meh za vodo, a prazen je.

Konja sta utrujena. Začneta omagovati; samo počasi se pomikata dalje. Nič ne bi pomagalo, če bi ju poganjala. Sodniku je znano, da slutijo živali, ki so vajene pustinje, vodo že na veliko daljavo.

Zato popusti povodec. Samo konja ju še utegneta rešiti. Kakor hitro se zgrudita živali, je tudi usoda obeh jezdecov odločena.

Sila čedalje bolj narašča. Begunca gineta od slabosti. Sodnik čuti, kako kroži kri po telesu kakor živ ogenj. Jezik ne premore več sline.

Vse njegove kretnje, ki so potrebne, da ne pade s konja, so samo še podzavestne.

Pred očmi gledata neresnične slike, ki jih slika njuna bolna domišljija. Moči jima pešajo.

Neli trpi še dosti bolj, pa nič ne toži. Skoraj brez zavesti se drži konja. Potem zdrkne konju na vrat.

V tem trenutku bi bila skoraj omahnila na peščena tla, a Sodnik jo v obupu pograbi s svojo onemogio roko in jo posadi nazaj v sedlo.

«Pogum!» ji kliče s tako slabotnim glasom, da samega sebe komaj čuje.

Napeto strni v daljavo in pričakuje rešitve. «Hoj, glej, kaj je pa tam? Ali smem zaupati svojim očem?»

Široka voda se mu vablljivo smehlja nasproti. Kakor bi mu nekdo vili novega življenja, so opogumi.

«Glejte — jezero! Voda!» kriči čudno. «Glejte, Neli! Pred nama leži rešitev! Poženite še malo!»

Tudi deklica se predrami iz nezavesti. Plane kvišku in se zastri v daljavo.

«Kje — kje?» hrope počasi.

«Tam! Pred nama! Rešena sva!» odgovarja Sodnik.

«Jezero? Ne, to je vendar mesto! Kairo!» odvrne deklica in jezik se ji zapleta. «Ali ne vidite zidov in visokih stolpov?»

«Kako se motite, jaz vidim vodo. Samo prijetno vodo! Le pogledite jadra in ladje!» pravi razburjeno Sodnik. Kmalu bova tamkaj, Neli! Za božjo voljo, samo še četrť ure. Hrabro naprej!»

S poslednjimi močmi hitita dalje. Toda zapekljiva slika se umika pred njima in se naposled razblini v prazen nič. Kar sta videla, je bil izrodek njihovih oslabilih živcev, leta morgana.

za Francijo. Vseh glasovalnih upravičencev je bilo 539.541, a oddanih veljavnih glasov 525.747 (neveljavnih 2224). V odstotkih je volilna udeležba značala 97,9 %, to je skoro 98 %.

Zaradi za Nemčijo izredno ugodnega izida glasovanja je

zavladalo po Nemčiji veliko veselje

in je nemški propagandni minister Göbbels razglasil dan 15. januarja, ko so zaznali za izid glasovanja, za narodni praznik. Ko je prispela vest o velikanski zmagi v Berlinu, so se ljudje po ulicah objemali, vriskali in vzklikali Posaarcem. Pred palačo kancelarja Hitlerja je bil zbran oddelek Posaarcev, ki so se takoj, ko je bil znan izid glasovanja, poklonili v imenu vsega Posaarja Hitlerju in mu prisegli zvestobo.

Kot dan sestanka nemškega državnega zbora je določen 30. januar. V vrstah državnikov se zatrjuje, da je

nemška vlada odredila ta sestanek tako pozno zaradi tega, ker je menila, da pred 20. januarjem še ne bo znan dokončni izid posaarskega plebiscita.

Mimo tega pa hoče kancelar Hitler počakati tudi, da izve, s kakšnimi predlogi bosta nastopili Francija in Italija po rimskem sporazumu. Nemška vlada je bila sicer ves čas rimskih pogajanj med Lavalom in Mussolinijem dobro obveščena o poteku, vendar pa bo počakala na stvarne predloge, na katere bo potem kancelar Hitler javno odgovoril na seji državnega zbora. Pričakujejo se vsekakor zelo važne izjave.

Pod predsedstvom turškega zunanjega ministra Tefvika Ruždi Arasa je bilo 11. t. m. otvorjeno

84. zasedanje sveta Društva narodov

z nejavno sejo, ki je bila posvečena izključno nepolitičnim vprašanjem: določitev dnevnega reda, proračunu in raznim upravnim zadevam. Seje so se udeleževali vsi glavni odposlanci veseli. V teku nejavne seje je glavni tajnik Društva narodov obvestil člane sveta, da je abesinski poslanik v Parizu podal v imenu svoje vlade izjavo, da si Abesinija pridržuje pravico zahtevati, da pride njen spor z Italijo že na sedanje zasedanje sveta Društva narodov.

Po vesteh, ki so te dni prispale iz Linza v Gornji Avstriji,

so se peljali zadnje dni skozi Linz večji vojaški oddelki,

delno z vlakci, delno pa s tovornimi avtomobili. Šlo je za prevoz vojaštva iz Gornje Avstrije in Gradi-

ščanskega na bavarsko-avstrijsko mejo, ker so mislili, da bodo močni oddelki avstrijskih legionarjev, ki se zbirajo v Nemčiji, takoj po končanem ljudskem glasovanju v Posaarju skušali vdreti na avstrijsko ozemlje in izzvati v Avstriji nove neredne.

DOPISI

BUDINCI. Uprava narodne šole je s sodelovanjem krajevnega šolskega odbora in gasilske čete priredila 30. decembra otroško igro z božičnico, ki je lepo uspela. Obdarovanih je bilo 60 siromašnih otrok. K božičnici so izdatno prispevali v blagu in denarju bauska uprava, Ciril-Methodova družba, banovinski Rdeči križ v Ljubljani in krajevni šolski odbor v Budincih. Vsem darovalcem izreka šolska uprava prisrčno zahvalo!

DOL PRI LJUBLJANI. Ni še potekel mesec dni, ko smo vsadili spominsko lipo, pa je že prišel neznan zlikovec in jo čez polovico prežagal. — V nedeljo 13. t. m. smo imeli občni zbor Sokola, ki ga je otvoril brat starosta in pozdravil župnega delegata in več članov Sokola iz Most, ki so nas posetili. Ko so podali društveni funkcionarji poročila, je imel lep govor župni delegat. V upravo so izvoljeni: starosta Ivan Grad, podstarosta Forto Špenko, tajnik Jože Tekavc, blagajnik Alojz Šimenc, načelnik Franjo Osredkar, prosvetar Jože Držaj, revizorja Karlo Osredkar in Franc Šimenc in vodja tamburaškega zbora Oton Jemec. Odbor nam za letos obljublja letno telovadišče.

GORENJI LOGATEC. V soboto 19. t. m. bo imel Sokol redni občni zbor, ki se ga naj udeleži vse članstvo. Naslednjega dne, 20. t. m., ob istem času bo pa imel Sokol svojo akademijo s pestrim sporedom. Oboje bo v Sokolskem domu — Dne 10. februarja nas obišče radijski vokalni kvintet «Petrovič», ki bo imel koncert v Sokolskem domu ob 16., na kar že zdaj opozarjamo. — Na svečnico priredi gasilska četa ples v Sokolskem domu.

HRASTNIK-DOL. Občina je ustanovila občinski pomožni odbor, ki je začel zbirati potrebna sredstva za prehrano brezposelnih in drugih siromakov. Uspehi še niso znani, pač pa so znane žalostne številke o bedi. Že od poprej imamo 635 nujno pomoči potrebnih ubožcev. Med njimi je 76 brezposelnih družinskih očetov, ki imajo na skrbi 94 rodbinskih članov, brezposelnih samcev, vdov in sirot pa je 465. K tej

žalostni trumi pa je treba prišteti še delavce steklarne, ki je, kakor znano, pred dobrimi 14 dnevi obrat omejila do skrajnosti. Zaradi tega je treba prišteti k prej omenjenim brezposelnim še 396 brezposelnih steklarjev in pomožnih delavcev, ki imajo 78 žená in 146 otrok. Pri steklarni je 620 nujne pomoči potrebnih oseb. Vseh skupaj je torej 1255. Računi, ki jih dobimo za najnujnejšo prehrano ubožcev, so povod najhujših skrbi. Če računamo za vsakega brezposelnega (brez onih iz steklarne) dnevno le 4 Din, dobimo že dnevni znesek 2520 Din, odnosno 75.000 Din na mesec. Za štiri zimske mesece pa bi potrebovali 302.400 dinarjev. Za brezposelne iz steklarne bi bili potrebni enaki izdatki. Občinska uprava ima od oblastev zagotovljeno vsoto 30.000 Din za javna dela. Od sreskega načelstva, ki je prejelo za javna dela iz bednostnega sklada 80.000 Din, pa se pričakuje za Hrastnik vsaj 15.000 do 20.000 dinarjev. Od nabiranja, ki ga je uvedla občina, se dá pričakovati le nekaj tisočakov. V Hrastniku bi bila nujno potrebna ustanovitev javne kuhinje za brezposelne siromake in za ubožno deco.

HUDA JAMA. Ako pregledamo dosedanje delo naše podružnice Narodne strokovne zveze, moramo ugotoviti, da je lepo število članstva sicer v seznamu, a žal po večini ne vrši svojih dolžnosti. Zalostna je slika blagajniškega stanja. Res so hudi časi, vendar bi morali imeti vsi zavedni tovariši vsaj toliko čuta do organizacije, da bi plačali določeno članarino brez neprijetnih opominov. Vsak član se mora zavedati, da moramo od članarine plačati tudi list. Ako bi list izhajal brezplačno, podprt od naših bogatinov, potem je bolje, da taka organizacija ne obstaja. Ako bi se vsi člani zavedali dolžnosti in plačevali majhno članarino redno, bi lahko izhajal naš list redno vsak teden. Saj se moramo vsi zavedati, da je glasilo za naše glbanje nujno potrebno, ker se iz lista izobrazujemo, čeprav nas smatrajo pridobitniki za «brezpravno rajo», ki naj se zadovolji le s krampom in lopato. — O gospodarskih in socialnih razmerah v naši občini se raznašajo vesti, da je srečna občina Sv. Krištof, ker nima brezposelnih zaradi rednega obratovanja rudnika Hude jame. Resnici na ljubo boli povedano, da je rudnik znatno znižal število rudarjev. Zalostno je pri tem, da se še zmerom sprejemajo tujci, ki niso socialno šibki. Po vrhu pa so ti deležni še posebne protekcije, medtem ko so domači kvalificirani rudarji reducirani, odnosno so sprejeti kot «tabarharji». Doslej ugotovljeno

Spet leži pred njima sam mrtev pesek. Kako strašna je bila ta zmeta. Beguncev se polasti obup. Zavedata se, da ju čaka smrt v najgroznejših mukah. Vdasta se v usodo, kajti misli jima uhajajo.

V tresočem se zraku pa kroži nad njima bistrogledni jastreb. Njegovo hripavo zavijanje naznanja beguncema, ki se počasi vlečeta naprej:

«Ne uideta več iz mojega kraljestva! Prepozno je!»

Enajsto poglavje.

Umirajoč od žeje tava Sodnik s tovarišico Neli Barnumovo po neizmerni puščavi. Izmučena konja hitita le s težavo naprej. Globoko se vdirata v pesek.

Neli se ne more več držati v sedlu in omahne prijatelju v naročje. Podpira jo, dokler more, a tudi njemu že pojemajo moči.

Nobena sapica ne pihlja, ni ga drevesa in ne grma, ki bi jima dal vsaj malo zavetja pred pekočimi žarki.

Še četrtr ure morda in konja se bosta onemogla zgrudila. Potem ni več rešitve za uboga begunca. Umrla bosta strašne smrti.

Spet se zazdi Sodniku, da je uzrl na planjavi nekje daleč palmovih vrhove.

To pot pa ni bila fata morgana, ampak resničen gozdiček, ki se je dvigal ne daleč nad rumenim peskom. Samo še nizko gričevje ju loči.

«Neli!» zakliče slabotno. «Rešitev! Oazo vidim!»

A Neli ga ne sliši več, ker je že brez zavesti. Konja sta medtem res začutila vodo in napela

zadnje moči, da prideta do nje. Sama od sebe pospešita korak.

Čez četrtr ure je oaza že pred njima. Že sta sredi visokih palm, ki so v vrhovih sklenjene in dajejo dobrodejno senco.

Kar pomeni suha zemlja na odprtem morju za potnike, ki se jim je razbila ladja v viharju, to pomeni za naša begunca oaza.

Z veseljem pozdravi Sodnik zeleno oazo. Zli se mu, da ju je otel čudež. Hitro skoči s konja in položi nezavestno Neli na zeleno travo. Konja se obrneta k vodi.

Srebrno čist studenček vre iz tal. Obdajajo ga skale. Konja srkata vodo v globokih požirkih.

Sodnik misli najprej na Neli. Zanese jo pod skale, z mrzlo vodo ji hladi obraz in ko se zdrami, ji da piti.

Šele potem se skloni sam nad vodo in začne hlastno piti. Nato si umije vroče čelo.

Kakor bi ji vlihl novega življenja, skoči Neli pokoncu. Njena sreča in hvaležnost je tolikšna, da jo oblijejo solze. Vrže se prijatelju na prsi.

«Rešena sva! O Bog, hvala ti, da naju nisi zapustil! A vam prav tako brezmejna hvala za življenje!»

«Nikakor ne! Rešitev ni bila v mojih rokah. Konjema se moreva zahvaliti!» se brani Sodnik in jo potisne rahlo od sebe.

Nato gre h konjema in jima sname brzdi. Sedel jima noče sneti, ampak zrahlja samo pasova. Mogoče bo treba kmalu bežati.

Misel na preganjalce ga noče zapustiti. Nevarnost je res velika.

Najprej se hoče Sodnik prepričati, ali ni morda v oazi kakšna naselbina. Dozdaj nista opazila še ničesar sumljivega.

«Ni verjetno, da sva midva edina prebivalca», pravi Sodnik in se ozre skrbno naokoli. «Če prebivajo tu Beduini, prideva v veliko nevarnost. Zelo se bojim. Ostanite na mestu in skrbite za konja. Tu imate mojo puško», ji pravi nato in ji poda orožje. «Če boste v nevarnosti, ustrelite v zrak, medtem bom jaz preiskal oazo.»

Nato vzame šejkov meč in izgine za grmovjem.

Oaza ni posebno velika, komaj pol kilometra v premeru. Čez pol ure se Sodnik vrne, ker jo je že vso prehodil. Neli ga zelo nestrpno pričakuje.

«Nikogar ni tu, razen naju», ji pripoveduje. «A opazil som znamenja, da so tu bili pred kratkim jezdeci. Kaj če se jutri vrnejo.»

«Potem pač ne bova smela dolgo ostati», pravi Neli, ki se začinja že zares bati.

«Žal morava ostati tu najmanj do večera. Konja sta zelo slaba, v šestih urah se bosta komaj odpočila. Tudi midva sva skrajno potrebna miru.»

«Ne samo miru. Lakota se mi oglašá», vzdihuje Neli. «A zdi se mi, da tu ne bo ničesar. Te palme okoli naju so sicer krasna drevesa, toda brez sadu.»

«Zares» se smeje Sodnik, «nato nisva niti mislila, da bi vzela s seboj živila.»

(Dalje prihodnjic.)

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debelim volom 2.50 do 3.50 Din, poldebilim volom do 2.25 Din, plemenskim volom 2.75 do 3 Din, bikom za klanje 2 do 2.75 Din, klavnim kravam debelim 2.50 do 3 Din, plemenskim kravam 2 do 2.25 Din, kravam za klobasarje 1.30 do 1.50 Din, molznim kravam 2.50 do 3 Din, mladi živini 2.75 do 3.50 Din, teletom 3.50 do 4.50 Din. Za kilogram mrtve teže so prodajali: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, teletino I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 4 do 6 Din, svinjino od 8 do 12 Din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so bile nastopne cene: pet do šest tednov starim prascem 80 do 120 Din, sedem do devet tednov 140 do 160 Din, tri do štiri mesece 150 do 200 Din, pet do sedem mesecev 220 do 250 Din, osem do deset mesecev 300 do 360 Din, kilogram žive teže 4 do 5 Din, mrtve pa 6.50 do 8.50 Din.

JABOLKA. Najcenejša jabolka na ljubljanskem trgu so po 3 do 3.50 Din za kilogram. Boljše blaga je dražje. Žal je, da boljšega blaga zdaj ne pride mnogo na trg.

Sejmi

21. januarja: Videm, Teharje, Gradec, Višnja gora;
22. januarja: Mozirje, Sodražica;
25. januarja: Lendava, Blagovica, Studenice pri Poljčanah, Slovenjgradec, Koprivnica, Radeče.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (k tečajem se prišteje premija v znesku 28.50 %):

1 nizozemski goldinar za 23.08 do 23.20 Din;
1 nemško marko za 13.67 do 13.77 Din;
1 angleški fant šterling za 166.70 do 168.30 Din;
1 ameriški dolar za 33.88 do 34.16 Din;
100 francoskih frankov za 225.37 do 226.49 Din;
100 češkoslovaških kron za 142.69 do 143.55 Din;
100 italijanskih lir za 291.58 do 293.98 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem klistingu po 8.10 do 8.20 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 354 Din.

število brezposelnih presega 200, za katere se nihče ne briga. Občinska uprava naj nekaj ukrene glede brezposelnih. Naj si vzame za zgled sosedne občine Trbovlje, Zagorje in Hrastnik-Dol in naj bo vendar enkrat prepričana, da so pri nas tudi brezposelni, ki so v obupnem položaju in njih otroci ne obiskujejo niti šole zaradi pomanjkanja obleke in obuvala. Ti ubožci se ne zadovoljijo s tem, da jih ob vsakih vojitvah obsipljejo z raznimi obljubami, potem pa pozabijo nanje. Menda so ti razlogi dovedli do mrtvila v organizaciji. Zdaj, ko smo stopili v novo leto, ki nam ne obeta ničesar dobrega, saj so na dnevnem redu konference zastopnikov kapitala, kako bi okrnili delavske, s trudom dosežene pravice, zmanjšali že tako nizke plače in z zvišanjem storitve znižali število delavcev, je sveta dolžnost vsakega člana, da se zaveda svojih dolžnosti nasproti organizaciji in pridobiva vselej in povsod nove bojovnike za našo upravičeno stvar. Podružnica NSZ.

MALA NEDELJA. Pred kratkim je umrla mlada žena ga. Ana Jakoševa, rojena Domajn-kova, iz Sitarovcev. Pokojnica se je šele pred meseci poročila. Možu in njenim sorodnikom najskrenejše sožalje! — Občinska uprava je v dobrem namenu uvedla nočne varnostne straže, ki pa se ne obnesejo, ker pri izvrševanju službe preveč razgrajajo in često zanemarjajo svoje dolžnosti. Občinsko upravo prosimo, da ima v disciplini stražarje ali pa jih odpusti. Nadalje prosimo občinsko upravo, da na gotovih mestih ceste po Kuršnicah dá navoziti gramoza, da bo lahko hoditi učencem osnovne šole k pouku. — Stanovalcem vasi Precetincev priporočamo, da s skupnimi močmi napravijo pešpot k Mali Nedelji, in to po šumi in med njivami. Pot bi bila v korist šolarjem in tudi posestnikom njiv, katerim se zdaj seveda napravlja škoda. Vse se da napraviti, le sloge je treba! — Tatvine so na dnevnem redu. Pred prazniki so tatovi obiskali Geriža Štefana, posestnika v Kuršnicah in mu odnesli razne perutnine za 200 Din, kar je za mladega posestnika velika škoda.

POLJANSKA DOLINA. V hišah, kjer so naročniki na Vodnikove knjige, so imeli med prazniki lepo štivo. — V boljših časih, na katere še vedno upamo, smo kaj težko pričakovali snega, po katerem smo spravljali les s hribov v doline. Letos je neučakano pričakovala tega le mladina. In komaj je sneg dobro pobelil zemljo, je že bila s smučmi in sanmi na planem. — Med prazniki so bile sokolske prireditve s predstavami, ki so

bile še dokaj obiskane kljub veliki stiski. Pri takih prireditvah se v dolini še vedno opaža sem in tja mržnja proti Sokolu. Kdor je pravi Jugoslovan, ta je Sokol, pa naj ima kakršnokoli mišljenje v izvestnih političnih in gospodarskih zadevah. Graje je vredno, da se osebe, ki so najbolj poklicane za sokolsko delo, temu odtegujejo. — Med prazniki sta se vršila občna zbora Sokola za Gorenjo vas-Poljane in onega za Savodnje. Pri prvem se je uprava po večini izpremenila. Starosta je brat Krapš, šolski upravitelj na Trbiji, a na Savodnjem je ostalo pri starem s starosto bratom Maroltom na čelu. Za častnega člana je bil tu izvoljen spričo izrednih zaslug za Sokolstvo prvi podstarosta SKJ brat Gangl. Obema četama želimo najboljših uspehov. — Četudi smo daleč od morja, vendar vzamejo skoro vsako leto tega ali onega čvrstega fanta vojaka k mornarici. Tako služi zdaj kadrski rok pri mornarici kleparski pomočnik Albin Čadež, in sicer na križarski «Dubrovniku». Šel je z «Dubrovnikom» v Marseille, ko se je vozil naš blagopokojni kralj. Kakor je bila vožnja tja vesela, tako je bila žalostna pri povratku. Njegov oče, kleparski mojster Alojzij Čadež, je bil med svetovno vojno v dobrovoljski legiji v Sibiriji in se je vrnil domov čez Vladivostok 1920. — Te dni je dovršil 91 let svojega življenja manjši posestnik na Brdih Pavel Krek. Je eden najstarejših v dolini. Kljub starosti je čvrsta korenina, ki opravlja še vsa domača dela ter še redno prihaja v Poljane po opravkih. Leta 1866. je bil kot konjenik v bitki pri Kraljevem Gradcu, pozneje pa nekaj let tudi v Ameriki. Sicer pa imamo v dolini večje število ljudi z visoko starostjo — znak dobrih zdravstvenih razmer.

ZAVRČ. (Smrtna kosa.) Tukaj je 19. decembra po kratki bolezni za zmerom zatihnila oči užitarica ga. Marija Visenjakova, doma iz Zamenjcev, stara 77 let. Živeča je pri svoji hčeri učiteljici. Pokojnica je bila kmečka žena blagega srea, skrbna in ljubeča mati in vzorna gospodinja. Bila je globoko verna. Za siromake je imela vedno odprte roke in odprto sree. Z veliko požrtvovalnostjo je ob trdem kmečkem delu dala študirati štiri svoje otroke, ki so vsi nacionalno zavežni, in jim s tem pripravila ugodnejši življenjski položaj, kakor ga je imela sama. Prepeljana je bila v domačo faro na Polenušaku, kjer so položili njene zemlske ostanke k večnemu počitku. Naj spi mirno v domačem kraju! Ohranimo ji blag spomin!

Soteščan: 3

RAZBOJNIK

(Povest iz starih časov.)

«Tedaj bova krenila na bližnjico...»

Zavila sta s ceste. Kmalu jima je znanjalo ravnine. Steza se je dvignila v strmino.

«Ali bova kmalu tamkaj?» Mladenka je bila čedalje bolj nemirna.

«Mesto ni več daleč», jo je premišljeno varal. V resnici sta se bližala gorovju.

V.

Beda, ki je nastala med ljudstvom zaradi slabih letin, se je pokazala tudi v rokovnjaškem taborišču. Roparji, ki so odhajali na 'potovanje', so se vračali s praznimi vrečami ali pa s prav skromnim plenom. Opravičevali so se, da je ljudstvo izrpano, gradovi pa so zastraženi z utrdami in birači varujejo bogatvo.

Poglavar Rogač se je nekoč zaradi tega silno razljutil. Povabil je roparje na mastno večerjo. Pogostil jih je s srnjakom, ki ga je ustrelil na lovu.

Po jedi se jim je oglasila žeja. Tolovaj je odšel z vrčem po vodo na bližnji studenec. Rogač jo je pokusil in vrgel vrč ob tla, da se je zdrobil v čreplje.

«Vina prinesi!» ga je nadrl. «Ali ni žganja več na svetu?»

«Pozabil sem, kdaj sem bil pijan», se je šalil umazane ob ogujšču.

«Lenuhi!» je vpil kolovodja. «Nikar ne mislite, da je vino le za grajsko gospodo.»

«V grajskih kletih je še dovolj pijače», je vedel ropar, ki so mu rekli debeli Janez.

«Ti pa slino požiraš,» ga je usekal poveljnik, «zato, ker niste več junaki, ampak zajci...»

«Udariti bo treba!» se je postavil rokovnjač, ki je bil črn ko oglje.

«Udariti na gradove!» so se strinjali soglasno. «Ljudstvo je lačno, graščak pa sit ko boben.»

Razbojniki so pripovedovali drug za drugim, v kaki bedi živijo prebivalci. Repa in korenje sta jim ponekod slaščici. Povsod pa še svinjske kuhé nimajo ter se hranijo z raznimi koreninicami in z zelišči. Namesto žita meljejo koruzne ali smrekove storže ter jih mešajo z otrobi. Celo travo jedo ko živina.

«V graščinah ne stradajo», jih je zavrnil Rogač in ponovil: «Mahnimo po graščinah!»

Rokovnjači so bili pripravljeli udariti, niso pa še imeli izgotovljenih načrtov. Treba se je bilo šele dogovoriti, kje bodo začeli.

«Kje je Krokar?» Rogač je hotel izvedeti mnenje svojega svetovalca.

«Ujeli so ga», mu je povedal razbojnik.

«Kdaj?» se je ustrašil poveljnik.

«Takrat, ko smo napadli skladišče ob Savi...»

Poglavar je planil pokonci. «Krokar je ujet? Moj prvi svetovalec! Naš vodnik, kateremu sem vedno zaupal!»

«Zaprli so ga ali celo ubili», je pravil debeli Janez. «Zares je škoda junaka!»

Rogač si je pulil zmrušeno brado.

«Da bi nas la ne izdal», so se bali nekateri.

«Tega Krokar ne bo storil», se je zanesel kolovodja. «Rajši bo poginil.»

Rokovnjači so se opravičevali, zakaj se jim ni obnesel napad na skladišče. Krivda je bila v tem, ker niso računali na odpor v samotnem skladišču, ki je bilo prav tedaj obilno založeno.

«Zakaj pa delate brez glave?» jih je grajal poveljnik.

Lopovi so se zagovarjali, a Rogač je ovrgel slednjo trditev.

«Kje pa je Rjavi medved?» se je spomnil, ko se je nekoliko pomiril.

«V votlini čepi pri neki deklini», so ga pričeli očrnjevati. «Že več dni ni za nobeno rabo.»

«Tako naj pride semkaj!» ga je hotel imeti.

Debeli Janez se je počasi majal proti votlini.

Rjavi medved se je hitro dvignil, ko je čul poglavarjevo naročilo. Pod pazduho je stisnil čutaro, katero je poklonil svojemu vladarju.

«Zganje!» Rogač se je zarežal ko cigan bolema kruhu. Tolovajem so se cedile sline.

Razbojnik se je poglavarju silno prikupil. Začel mu je prepevati slavo. «Krokar je bil samo eden, a ti mu boš vreden naslednik. Postavim te na prvo mesto. Obleči boš moj namestnik.»

Rokovnjači so se pripravljali kot svojega vodnika.

Kratke vesti

== Ukinjeno pobiranje enoodstotnega izrednega prispevka od delavstva. Svoječasno smo poročali, da je državni svet z odlokom v celoti potrdil sodbo upravnega sodišča v Celju glede pobiranja enoodstotnega izrednega prispevka od delavstva, ki ni v skladu z zakonom. Zdaj je finančna direkcija v Ljubljani poslala vsem davčnim upravam zadevni odlok.

== Zborovanje škofjeloške podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva se je vršilo v nedeljo. Udeležba je bila pomembna. Skupščino je vodil podružnični predsednik posestnik Franc Kalan s Sahe, o tajniških poslih je poročal šolski upravitelj Jakob Rojic in o blagajni upravitelj mečanske šole Karel Sovre. Podružnica se je vedno zavzemala za pravilno škropljenje dreves z arborinom in bo to delo nadaljevala, če le mogoče, s posebnim delavcem. Kakor doslej se bodo tudi v bodoče prirejala koristna predavanja, ki naj namenu podeželskemu gospodarju kažejo gospodarski pomen sadjarstva. Škofjeloški podružnici primanjkuje škroplilnic, pa se bo položaj v tekočem letu znatno izboljšal, ker imajo občine Škofja Loka, Stara Loka in Zimnec namen, že letos nabaviti škroplilnice. Naglašalo se je nadalje, naj bi mestna občina ljubljanska ukinila uživanje na saji, poudarjala se je važnost sadjarskega glasila in pomen sadjarskega in vrtnarskega društva za napredek sadjarstva v naši banovini. Število članstva je naraslo na okrog 50, kar je zelo lepo, toda ne docela zadovoljivo, ker bi morali vsi lastniki sadovnjakov v društvo. V odbor so bili izvoljeni razen predsednika g. Franca Kalana še gg.: podpredsednik Janez Drnovšek, tajnik Jakob Rojic, blagajnik Karel Sovre in odborniki Stevo Šink, Peter Šifer iz Zabnice, Janez Hafner od Sv. Duha, Franc Logonder iz Virloga, Franc Homan iz Podpulfere, Franc Jenko iz Pevna in Lovro Oblak iz Puštala. Pregledovalca računov sta gg. Valentin Dolinar od Sv. Duha in Luka Cegnar iz Dorfarjev.

== Davčne zahteve obrtnikov. V soboto je finančni minister g. dr. Stojadinović sprejel predsednika Obrtne zbornice v Beogradu g. Milana Stojadinovića in glavnega tajnika zbornice g. Mišića, ki sta mu v imenu vseh obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic izročila spomenico glede davčne obremenitve obrtnikov. Ta spomenica zahteva izpremembo predpisov glede pridobnine v toliko, da se določbe davčne novele z dne 18. februarja leta 1934, ki se tičejo minimalne pridob-

nine na osnovi najemnine za stanovanje in lokal, ne bi uporabljale pri obrtnikih in da bi davčno osnovo obrtnikov ugotavljali posebni strokovni davčni odbori. Nadalje zahteva spomenica pavšaliranje pridobnine za obrtnike iz II. skupine točke 2 b in III. skupine člena 42. davčnega zakona, tako da bi to pavšaliranje veljalo tudi za one obrtnike, ki uporabljajo motorno pogonsko silo do petih konjskih sil. Naposled zahteva resolucija znižanje davčne stopnje in maksimiranje samoupravnih doklad in razširjenje ugodnosti glede pavšalne zgradarine na vse obvezance pridobnine, ki imajo do 12.000 dinarjev letnih dohodkov. Oba predstavnika obrtnih zbornic sta finančnega ministra na podstavi dejanskih podatkov opozorila na nesorazmerno povečanje davčne osnove v zadnjem letu, kjer znaša povišanje najmanj 100 odstotkov, v številnih primerih pa do 1000 odstotkov. Način minimalne davčne osnove, ki je bil uveden z lansko davčno novelo in je povzročil tako povišanje osnove, je zadel predvsem obrtnika, medtem ko pri lastnikih velikih trgovinskih in industrijskih podjetij ta minimalna osnova praktično ne prihaja v poštev. Zato predstavniki obrtnikov mislijo, da bo povečanje bremena pridobnine zadelo predvsem obrtniški stan. Izrazili so tudi osnovno zahtevo obrtnikov, da se predpisi glede minimalne osnove ne uporabljajo na obrtnike. Minister gosp. dr. Stojadinović je izjavil predstavnikom obrtnikov, da se bodo v duhu deklaracije kraljevske vlade ublažile gotove pretiranosti davčne obremenitve, ki se mora spraviti v sklad z dejanskimi možnostmi. Prav tako je obljubil minister, da bo v vseh vprašanjih, ki zanimajo obrtniški stan, iskal sodelovanje z zbornicami.

DOMAČE NOVOSTI

* Zahvala kraljice matere. Nj. Vel. kraljica-mati je dobila za svoj rojstni dan 9. t. m. pozdrave iz vse države s toplimi željami za dolgo in srečno življenje in za srečo Nj. Vel. kralja in kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu izreka pisarna Nj. Vel. kralja zahvalo vsem ustanovam in osebam, ki so pri tej priliki s pismi ali brzojavkami ali vpisi v dvorne knjige izrazili svoja rodoljubna čuvstva.

* Spomenik kralju Uedinitelju v Mariboru. Predzadnje sredo je inel v Mariboru sejo spomeniški odbor, ki ima nalogo zbrati potrebna sredstva za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Ale-

ksandru I. Uedinitelju v Mariboru. Nabiranje mora biti zaključeno do 30. junija letos. Prispevke za mariborski spomenik bo pobiral mariborski spomeniški odbor na področju bivše mariborske oblasti, a zbiranje po državnih uradih se bo vršilo osredotočeno v Ljubljani in se bodo zneski potem odstopili Mariboru. Obširna je bila na seji razprava glede oblike spomenika in prostora, kje naj se spomenik postavi. Prevladalo je mišljenje, da je treba najprej počakati na uspeh pobiranja prispevkov in pustiti to vprašanje dotlej odprto.

* Rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Ramovš je odstopil. Na vseučilišču kralja Aleksandra I. v Ljubljani se je že dalje časa uveljavljala kriza zaradi sklepa novonastopivšega rektorja gosp. dr. Franca Ramovša, da odstopi od rektorskega mesta. Gospod rektor je že jeseni podal izjavo, da namerava odstopiti, in sicer iz zdravstvenih ozirrov. Dosledno se je g. dr. Franc Ramovš branil te časti že pred svojo izvolitvijo, a se je na prošnjo svojih tovarišev, vseučiliških profesorjev, vdal ter bil ob zaključku letnega tečaja lani izvoljen za rektorja. Rektorstvo je nastopil jeseni, a tedaj ponovno izjavil, da iz zdravstvenih razlogov ne bo mogel voditi poslova do jeseni 1936., to je do konca funkcijske dobe. Za odstop se je odločil že pred tremi meseci, pa je prišel marsilleski zločin in je gospod rektor ostal na svojem mestu. Zlat pa, ko je konče globoke žalosti, je g. dr. Franc Ramovš odstopil.

* Zahvala francoskih Soluncev Rakovčanom. Občinski predsednik na Rakeku g. Franjo Tavčar je prejel od Poilus d'Orienta fotografijo njihove žalne svečanosti, prirejene v spomin sobojevnikom, padlim na solunski fronti, z naslednjim pismom: «Poilus d'Orient iz Lunevillea Vas naproša, da sprejmete in delite s svojim prebivalstvom zahvalo in odkrito priznanje za nepozabljiv sprejem, ki ste nam ga priredili v svojem kraju ob priliki našega romanja na grob Velikega kralja Aleksandra I. Zivela Jugoslavija, živel Rakek!»

* Važen posvet o regulaciji Savinje. Banska uprava je zaradi pospešenja regulacije Savinje odredila, da se bodo vršili v Celju redni zadevni posvetovalni sestanki. Prvega sestanka, ki je bil te dni, se je udeležil tudi namestnik bana dr. Pirkmajer. Podrobni regulacijski načrt, ki je bil v načelu že odobren od ministrstva in na podlagi katerega se je vršila licitacija za odkajo del, je sedaj v vseh podrobnostih dogotovljen in se pričakuje, da bo finančno ministrstvo že v prihodnjih dneh odobrilo licitacijo, odnosno izvedbo regulacijskih

Medved je poljubil poglavarjev meč in dvignil prste v znak prisega.

Rogač ga je nagovoril: «Medved! Delo, ki te čaka, zahteva nekoliko junaštva. Udarili bomo po graščinah. Graščak izmzgava ljudstvo s tlako in desetino. Mi pa nimamo ničesar od tega.»

«Pa bomo imeli, se je razkoračil Medved. Vzeli jim bomo s silo!»

Lopovi so se mastili s počenko ter mu pritrjevali.

«Medved!» Poglavar ga je prijel za ramo. «Znane so ti nedvomno mnoge graščine in veš, kje je večja zaloga in manjša odpornost...»

«Vem», je pribil kakor s kladivom. «Začeli bomo na Močiljah. Z graščakom Urbanom moram obračunati. Nisem mu še pozabil, kako me je preganjal z biriči. Stari dolg je treba poravnati.»

«Ali meniš, da ga boš dobil?» se mu je rogala debeli Janez. «Grajski zidovi so debeli in vrata so oblečena v železje.»

«Kadar premagamo posadko, ga bomo poiskali, je menil Medved. «Ne bo se pohvalil, ko mu sežem v roko.»

«Privedite ga semkaj v gorovje», je naročil poveljnik. «Potem bomo zahtevali odkupnino.»

Nekaj rokovnjačev se je odločilo, da pojdejo na opazovanje. Tega pa jim Medved ni dovolil. «Tam mi je znano kakor doma; vem, kako se odpirajo vrata in zapahi.»

Rogač si je zadovoljno gladil brado. «Tih!» je miril tolovaje, ki so hoteli nekaj ugovarjati. «Medved ima besedo. njega poslušajte!»

«Torej na Močilje!» so se zedinili lopovi. «Potem pa dalje! Vdati se nam mora slednja graščina.»

Medved jim je povedal, da še nima potrebnih načrtov. Treba jih bo žele izdelati. Čas odhoda bodo izvedeli ob pravem času.

Tedaj sta se vrnila dva tolovaja. Vsak je prinesel na hrbtu težko vrečo ter jo postavil pred poglavarja. Vlomila sta v neko gostilno in pobrala jestvine. Zavohal ju je sosedov pes in prebudil vaščane. Nekdo ju je dohitel, da bi jima iztrgal plen, a roparja sta ga premagala in pretepla. Nato sta morala bežati pred razkačenimi prebivalci. Dobil sta jih sicer po grbi, a za vsak udarec sta se maščevala.

«Ali sta koga potolkla?» je zanimalo podivjance.

«Hlev, kjer je bil priklenjen tisti pes, sva zasmodila», je povedal eden tolovajev. Drugi pa se je bahal, da ima tudi on prijatelje, katerim bo pokazal rdečega petelina.

Potem sta razvezala vreči in izločila jestvine. Meso je bilo lepo; krčmar je pobil rejnega voliča. Krub pa je bil ovsen in med moko so bili namešani otrobi. «Pa še takega nimajo», sta pravila lopova. «Ljudje so sestradani, da se komaj držijo pokonci.»

Tolovaj je pripovedoval, da je videl možake, ki so šli z vrečami čakati čolne ob Savi. Prispeli so precej dobro obloženi. Toda množica ob Savi je bila tolika, da so dobili nekateri le pičlo merico žita, drugi pa so morali oditi prazni. Ko so se

vrnili domov, so jih sprejeli domači z obupnim jokom.

Stari očaneec je pravil rokovnjaču: «Vzlic pomanjkanju še zmerom nekaj jemo, a smo vedno lačni. Zares čudni časi! Nobena jed nima pravega teka. Vse je kakor sapa.»

Tisto noč se je povrnilo v gorsko taborišče več roparjev, ki so bili odsotni dolgo časa. Nekateri so prispeli prazni, drugi pa bolj ali manj obloženi. Prišel je tudi tako zvani črni padar — rokovnjač, ki je varal ljudi z raznimi blagoslovljenimi praški za različne bolezni. Izdajal se je za samostanskega brata ter je imel nekaj spretnosti v izdiranju zob, zaradi česar ga je čislalo preprosto ljudstvo. Bavil se je tudi s prerokovanjem. Ker je znal imenitno lagati, so mu šli ljudje na limanice ter mu dajali darila.

Vse to je bilo padarju le postransko opravilo. V resnici je vohunil za rokovnjače. Pridno je stikal po vaseh, kaj govorijo ljudje in kakšne varnostne ukrepe snujejo po različnih krajih. Njegova poročila so bila vedno zanesljiva, ker mu je ljudstvo marsikaj zaupalo. Lopov je znal prav dobro skrivati svoje zlobne namene. Ponekod so ga častili kot svetnika, ker si je hinavec večkrat obesil okrog vratu molek z debelimi lesenimi jagodami, o katerem je trdil, da ga je blagoslovil papež na božjem grobu.

Rokovnjači so ga vselej lepo pogostili. Kakor otroci so sedeli okrog njega ter ga verno poslušali. Poglavar ga je štel za svojega najboljšega zavez-

del v različni banske uprave. Delo se bo začelo v bližini tremerskega mostu. Stroški se bodo krili po že prej določenem ključu in bodo za delo v prvi etapi mašali nekaj nad dva milijona dinarjev.

*** Volitve glavnega odbora za obdelovanje Barja.** V nedeljo so bile volitve odbornikov in namestnikov v glavni odbor za obdelovanje Barja. Predzadnje volitve so bile leta 1922., toda le ob skromnem zanimanju, kar je pokazala takratna udeležba: volilo je tedaj iz Ljubljane le 33 ljudi. To pot se je udeležilo volitev od 1783 ljubljanskih volilnih upravičencev 609. Izvoljena je bila skupina Vidmar Jakob in Gale Jakob in namestnik Benkovič Ivan, ki je dobila 375 glasov. Druga in tretja skupina pa sta dobili skupaj 234 glasov. Razen na ljubljanskem se je volilo še na osmih voliščih. Na Brezovici je volilo od 883 upravičencev 486. Izvoljena sta bila z 232 glasovi posestnik Novak Ign. in z 203 glasovi posestnik Rotar Ivan. Na Vrhniki je volilo od 718 upravičencev 407. Izvoljen je bil Kršman Anton. V Tomišlju je volilo od 448 upravičencev 186. Izvoljen je bil posestnik Peruzzi Vladimir. V Pijavi gorici je volilo od 764 upravičencev 453. Izvoljen je bil posestnik Trtnik Franc. Na Dobrovi je volilo od 404 upravičencev 177. Izvoljen je bil Zalaznik Franc. V Borovnici je volilo od 490 upravičencev 122. Izvoljen je bil Krašovec Franc. Na Viču je volilo od 1011 upravičencev 318. Izvoljen je bil posestnik Javornik Franc. Na Igu je bil izvoljen posestnik Štrumbelj Ivan. Poudarek pri volitvah je bil v splošnem na gospodarski strani.

*** Smrt znanstvenika v poznavanju ptic.** V Ljubljani je 13. t. m. po daljšem hiranju umrl gospod dr. Janko Ponebšek, višji finančni svetnik v pokojni in vodja naše opazovalnice ptičjega življenja. Dr. Janko Ponebšek se je rodil na Libergi nad Litijo. Od mladega se je navduševal za naše ptice in jih že kot otrok z zanimanjem opazoval. Študiral je v Ljubljani, nato pa pravno nauko na Dunaju in v Graecu. Nazadnje je služboval kot višji finančni svetnik pri ljubljanski finančni direkciji. S posebno verno pa se je ves čas svojega življenja, kadar mu je le dopuščal čas, pečal s preučevanjem ptic. Opazoval je vse ptičje vrste v prirodi, njih selilna pota, zbral veliko zbirko ptičjih mehov in jajčec, ki so mu služila za strokovno poglobljanje v preučevanje ptic. Po upokojitvi leta 1926. se je posebno potrudil za ustanovitev opazovalnice ptičjega življenja v Ljubljani in v tem svojem prizadevanju tudi uspel. Pokojnik je bil stalni sotrudnik «Loveca», bivšes «Carniole», bil pa je tudi stalni dopisnik velikih tujih časopisov, ki se bavijo s preučevanjem ptic.

Njegovo daljše delo so: «Naše ujede» in je prvi del že izšel, a drugi del je tudi že pripravljen v rokopisu. Pokojnik zapušča poleg užaloščene soproge Marice tri sinove in hčerko. Bodi mu ohranjen časten spomin!

*** Graščak Galle v Zgornji Šiški umrl.** V Zgornji Šiški v svoji graščinici, nekdanja Jama imenovani, je v soboto v 85. letu starosti za vedno zatisnil oči veleposestnik g. Adolf Galle. Pokojnik, ki ga je poznala poleg Ljubljane vsa širna okolica, se je rodil v graščini Bistri pri Borovnici. Bistra je bila nekdanj samostan menihov kartuzijancev, ki jih je pa cesar Jožef II. razgal. Njihovo posestvo, kakih 1500 oralov, je kupil pozneje oče Adolfa Galleta. G. Adolf Galle se je po triletnem vojaškem službovanju namenil oditi v Ameriko in postati farmar. Na prigovarjanje svoje matere pa naklepa ni izvršil, marveč je kupil graščino v Zgornji Šiški in na tem lepem posestvu, obsegajočem nad 120 oralov, s pridom gospodaril do pred nekaj leti, ko ga je prepustil svojemu edinemu sinu Ernestu. Pokojniku blag spomin!

*** Stoletnica prvega hrvatskega časopisa.** V nedeljo 6. t. m. je minilo sto let, odkar so v Zagrebu začele izhajati prve hrvatske novine. To so bile Gajeve «Novine Hrvatzke», pozneje imenovane tudi «Hirske Narodne novine», «Novine horvatzko-slavonsko-dalmatinske», naposled pa «Narodne Novine», pod katerim imenom izhajajo še danes.

*** Most v Stahovici je bil pred kratkim dovršen** in zdaj že vozijo po njem. Vozniki so zadovoljni, ker jim ni treba delati nerodnega ovinka po desnem bregu Bistrice. Novi most je zgrajen na mestu prejšnjega lesenega, vendar pa je nekoliko vzvišen in z njim tudi cesta, tako da bo klanec pred Korlonom znatno omiljen. Ker je prejšnji leseni most moral vzdržati velik promet s težko natovorjenimi vozovi, s katerimi vsak dan vozijo v Kamnik apno, kaolin in les, so zdaj zgradili železnobetonski most, ki bo kos tudi podvojenemu prometu. Most je osem metrov širok in sloni na dveh močnih betonskih opornikih, pri katerih so prvič uporabili za betonsko mešavino porfirni gramoz iz Kamniške Bistrice. Tudi vsi ostali betonski deli (plošča in ograja) bodo iz porfirja, tlak pa bo iz porfirnih kock. Most je zgradilo gradbeno podjetje inž. Josip Dedek iz Ljubljane.

*** Huda zima po vsej Evropi.** Na skrajnem ruskem severu se je pojavil silen val mraza, ki je prodrl že do osrčja Rusije. V Moskvi so imeli zadnje dni 40 stopinj Celzija pod ničlo. Zaradi silnega mraza je zastalo vse delo. Po ulicah ni žive duše.

Več ljudi je umrlo zaradi ozeblin. Na Krimu so imeli že 20 stopinj pod ničlo. Za te kraje na jugu Rusije je tak mraz nekaj redkega. V Sibiriji divjajo hudi viharji. Snežni zameti so zasuli vse proge. V Nemčiji je bilo ponekod po 26 stopinj pod ničlo, medtem ko so imeli istočasno na severu Norveške le dve stopinji pod ničlo. Huda zima je tudi na Poljskem. Pri nas se zaenkrat še ne moremo pritoževati, da bi bila posebno huda zima.

*** Knjiga, ki je morajo biti veseli stari in mladi,** je Vossov roman «Dva človeka», ki je zaradi svoje prelepe vsebine zaslovel po vsem svetu. Saj je samo v Nemčiji izšla ta knjiga v 700.000 izvodih in je še zmeraj tista, ki jo ljudje po knjižnicah največ zahtevajo. Da bi bila draga, ne more nihče reči. 368 strani ima, pa stane za naročnike «Domovine» na cenejšem papirju natisnjena in v celo platno vezana vendar samo 30 dinarjev (sicer 34 dinarjev), broširana izdaja pa 24 dinarjev. Da omogočimo nabavo knjige tudi tistim, ki si niti tega skromnega zneska ne morejo pritrpati, smo sklenili, da bomo dali vsakomur, kdor pridobi pet naročnikov za knjigo in pošlje ves denar, eno knjigo «Dva človeka» zastoj. Kdor bo tako prodal pet vezanih knjig, bo dobil za nagrado eno vezano knjigo, kdor pa bo prodal pet broširanih knjig, bo dobil v dar eno broširano. Tako zdaj ni nikomur več nemogoče, da bi si ne pridobil te prelepe knjige o veliki ljubezni med dvema od usode preganjanima človekoma. Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine» v Ljubljani, Knaflova ulica 5 d. Spo-ročite po dopisnici svoje ime in poslala se vam bo položnica. Takoj ko prejme založba denar, vam bo poslala tudi knjigo.

*** Pometamo dalje, dokler je še kaj zimskega blaga.** Velour barhent 7 Din, flanela 5.50 Din, volneno 16 Din, snežke 20 Din itd. Stermecki Celje.

*** Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi** do bite proti malenkostnemu plačilu pri g. Peru Francu, kapetanu v pokojju v Ljubljani, Maistrova ulica št. 14. Priložiti je treba za odgovor znamko za 3 Din.

*** Nova številka «Našega vala» je izšla.** Naš edini slovenski, obilno s slikami opremljeni tednik «Naš val», ki nas uvaja v program ljubljanske oddajne postaje in ki nas seznanja s predavatelji in glasbeniki, ki nastopajo v radiu, je danes prav gotovo zelo priljubljen tednik, saj dobimo v njem stalna poročila in slike iz naših gledališč, priloge za naše ljudske odre, ki danes nimajo svojega glasila, vedno zanimive vesti in slike iz filmskih de-

nika. Nobeno njegovo poročilo ni ostalo brez plačila.

Novica, ki jo je prinesel roparjem Črni padar, je bila vredna zlatega denarja. Izvedeli so, da so Močilje dobro založene. Graščinci so zaklali dve govodi in deset prašičev. Voznik Žganc pa vozi neprestano iz mesta raznovrstno blago in druge potreščine. Tako obilne zaloge nimajo daleč naokoli.

«Ali poznaš Žganca?» mu je Medved segel v besedo.

«Seveda ga poznam. Zadnjič ste ga prav dobro oskubili. Zdaj ga varujejo biriči, ki so izvrstno oboroženi.»

«Ali se fantje še vedno skrivajo pred biriči?» je zanimalo Medveda.

«Vsak teden jih nekaj ujamejo in pošljejo k vojakom. Graščinci snujejo menda novo posadko vojščakov, ki bodo iztrebili rokovnjače.»

Razbojniki so se spogledali. «Ali je vratar Krulec še zmerom na svojem mestu?» je nato vprašal Medved.

«Kam pa naj gre na stara leta? Krulec je na Močiljah edin, od katerega še kaj izvemo. Žganc pa je hujski od biričev.»

«Krulec nam bo pomagal», se je zanašal Rjavi Medved. «Premotili ga bomo z denarjem.»

«Za denar bi vam prodal celo graščaka», je vedel padar. «Samo naprej bi mu bilo treba nekaj dati. Tako bi ga prav gotovo pridobili.»

«Medved, ali slišiš?» je Rogač opozoril svojega zanjnika.

«Vse to mi je že skoro znano. Takoj se bo treba lotiti važnega dela.»

Rjavi medved se je hitro odpravil na potovanje. Ogrnjen v plašč je je mahnil ob palici čez gorovje. Izbiral je stranska pota, ker ni maral srečati nikogar. Tajno je moralo ostati njegovo opravilo.

Noč je bila oblačna in brez lune. Vas Močilje se je zavijala v temo. Ljudje so počivali; nikjer ni bilo čuti nikakega šuma.

Gašper je prišel po ovinkih pred Srakarjevo kočjo. Tu se je ustavil in položil oprezno nekaj na okno. Potem je odšel čez polje proti graščini. Tudi tamkaj je vladala skrivnostna tišina.

Luč je brlela samo še v sobici poleg glavnega izhoda. Vrtar Krulec je drémal ob okencu, odkoder se je videlo pred vrata. Gašper se je neslišno približal in rahlo potrkal.

«Kdo si?» Vrtar se je zganil in napol odprl okno. Ko je zapazil porasli obraz poznega prišleca, ga je spreletela groza.

«Ali me res več ne poznaš?» je spregovoril Gašper.

«Beseda mi je skoro nekoliko znana. A po obrazu mi nisi več poloben...»

«Torej me še nisi pozabil. Ako bi mi odprl, bi se po dolgem času spgt kaj pomenila...»

«Ali si sam?» je pomišljal Krulec.

«Sam kakor ti. Tebi ne lažem. Milva sva se vedno razumela.»

«Pravijo, da si postal razbojnik...» je vrtar izrekel s strahom.

«Pa sva vzlic temu prijatelja. Tebi se ni treba nikogar bati. Odpri, da se boš prepričal.»

Vrtar je poslušal, ali ni nikogar na dvorišču. Potem je previdno odklenil glavna vrata.

Gašper je odložil plašč in sedel na klopec okoli steni. Palico je zapičil predse. Krulec je zagrnil okno.

«Ali se še vedno skrivaš?» je začel vrtar, ki s ga je ogledal od nog do glave. «Čudno, da te še niso prijeli...»

«Pa me tudi ne bodo. Dokler bom nosil ta plašč in hodil ob tejle palici, tako dolgo me ne bodo dobili. Varen sem podnevi in ponoči...»

«Tedaj je le res...» Krulec ni mogel vsega izreči.

«Povej, kar misliš», ga je prijel za besedo.

«Da si v zvezi z vragom, ki te zakrije s svojo senco...»

Gašper ga je pogledal izpod čela.

Vrtar je spoznal, da ubežnik ne mara razkri vati svojih skrivnosti. Hitro je obrnil besedo ter mu začel tožiti o slabih časih.

Skrivač ga je zavrnil: «Tukaj vam ni nobene sile. Vsega imate v izobilju, medtam ko ljudstvo strada...»

Krulec mu je pritrnil. Menil pa je, da si siromak ne more pomagati.

«Ako misliš tako o sebi, se motiš», mu je ovrigel Gašper. «Prav ti bi imel priložnost, da si nekaj zaslužiš...»

(Dalje prihodnje.)

lavnic. V «Našem valu» dobimo poučne članke iz področja radijske tehnike, ki zelo zanimajo radijske amaterje, stano modno prilogo in žensko razpravo «Kultura telesa», ki je začela pravkar izhajati. Pisatelj Anton Ingolič je napisal novo dramo «Zgrešena pota», ki izhaja v «Našem valu» in ki bo zelo dobro došla našim ljudskim odrom. V «Našem valu» izhaja tudi izredno napeti in od številke do številke bolj zanimivi Sel Catinijev roman «Emilio Beremini». V novi številki sta dve strani posvečeni našemu kiparju in slikarju Nikolaju Pirnatu, ki je prispeval za naslovno stran mojstrski kip blagopokojnega kralja Aleksandra I. «Naš val» izhaja vsak petek in stane mesečno le 12 Din. Zahtevajte še danes brezobvezno in brezplačno eno številko na ogled. Pišite na naslov: «Radijska revija „Naš val“, Ljubljana.»

* **Neposredna železniška zveza Maribora z Osijekom.** Novi prometni minister inž. Vujić je obljubil poslancem iz Podravja, da bo določil že v proračunu za prihodnje leto potrebno vsoto za gradbo železnice Varaždin—Koprivnica, ki bo dolga okoli 40 kilometrov in bo stala približno 3,0 milijonov dinarjev. S to prognozo, ki je bila projektirana že pred vojno, dobi Maribor neposredno železniško zvezo z Osijekom. Doslej znaša železniška razdalja med Mariborom in Osijekom 436 kilometrov, po otvoritvi nove proge pa se ta razdalja zmanjša na 317 kilometrov.

* **Maribor je preplavljen z banatskim vinom.** Iz Maribora pišejo: Maribor je sredi vinorodnih krajev, a je preplavljen z banatskim vinom. Ni lahko verjeti, da uvozijo vsak teden po dva do tri vagone banatskega vina v Maribor. Banatsko vino je lažje od našega vina, ima pa zato skrajno nizko ceno. Prodajajo ga baje postavljenega v Maribor liter po 1.80 do 2.50 Din. Ker ima drugačen okus, ga znajo gostilničarji tako predelati, da r-že, kakor režejo naša vina. Ljubitelji vmske kapljice se sicer zadnje čase pritožujejo nad pristnostjo domačih vin, niso pa mogli dognati, da pijejo banatsko vino. Poine so kleti naših vinogradnikov zlahke kaplje, toda za tako ceno, kakor jo prodajajo banatski vinogradniki, je naši vinogradniki ne morejo. Ker išče mestna občina mariborska novih davčnih virov, se čujejo predlogi, da bi obdavčila vsa vina, ki se uvažajo v mesto in ki niso zrasla na tleh naših banovine.

* **Smrtna nesreča.** Te dni se je v Logatcu pripetila strašna nesreča. Nje žrtev je postala 87letna ga. Marija Mačkova, mati znanega lesnega trgovca, stanujočega v Dolenjem Logatcu. Stara žena je imela sama svojo sobico. Ker je pritisnil hud mraz, je ves dan posedala pri peči in pridno nagala drva. Ko je po kosilu spet zakurila peč, je neadno švignil iz nje plamen in objel njeno krilo. Nesrečna ženica si ni mogla več pomagati in začela je goreti po vsem telesu. Ko so prihiteli na njene obupne klice domači na pomoč, je bila že vsa opečena po sprednjem delu života. Iz Dolenjega Logatca so telefonično poklicali na pomoč reševalce iz Ljubljane. Ko so pa ti prišli tja, je bila uboga žena že mrtva. Zalostna smrt matere uglednega trgovca je vzbudila v vsem trgu splošno sočutje.

* **Bukev je ubila otroka.** Posesnik Franc Kovčič v Podgradu pri Gorunji Radgoni je podiral v gozdu drevje. Njegova dva sinka, 9letni Tonček in 13letni Herman, sta se nekaj časa igrala v sadovnjaku, ki se razprostira proti gozdu. Prav ob času, ko se je začela nagibati k padcu precej visoka bukev, sta se otroka približala očetu. Ko ju je začel poditi od tamkaj, je hotela nesreča, da je mlajši Tonček zbežal proti domu, 13letni Herman pa v smeri, koder je padala bukev. Zajelo ga je vejevje in pobilo na tla tako silno, da mu je počila lobanjska kost, dobil pa je tudi hude notranje poškodbe. Poklicana zdravnik sta mogla samo potrditi, da je pomoč izključena. Otrok je po osemurnem trpljenju umrl za poškodbami.

* **Nočni požar.** Žabnica je doživela pred dnevi precej strahu in vznemirjenja. Bil je okrog dveh zjutraj, ko je nastal pri Alarjevih požar. Prestrašeni Žabničani so hiteli na kraj požara, kjer sta že gorela hiša in hlev. Domači in okoliški gasilci so

sicer takoj prihiteli gasiti, vendar pa hiše in hleva niso mogli rešiti. Pač pa so rešili živino. Dolgo se ni vedelo, kaj bo s poleg stoječim podom, ki so ga tudi že začeli oblizovati plameni, pa se je gasilec le posrečilo, obvarovati ga. Sumijo pa, da je bil ognj podtaknjen, ker so začele goreti najprej butare pri čumnati.

* **Dve hudi nesreči v gozdu.** Nedavno sta obiskali vas Osredok blizu Sv. Vida nad Cerknico dve veliki nesreči. V gozdu so dvigali s pomočjo novega dvigala les iz prepadov, pri čemer se je smrtno ponesrečila 17letna Franciška Brzkova. Dvigalo je udarilo dekletko tako nesrečno po glavi, da ji je počila lobanja. Dekle je v nekaj dneh umrlo, ne da bi se še kaj zavedlo. — Druga nesreča se je zgodila prav tam nekaj dni pozneje. Janez Usnek iz Krvave peči, ugleden posesnik in gostilničar, je šel gledat v Osredok nove naprave za dviganje lesa. Ker je bilo v gozdu zasnoženo, je po nesreči stopil na rob prepada, pri čemer mu je spodrenilo in je kakih 80 m globoko zdrčal v globino. Pri tem si je trikrat zlomil desno nogo, več reber in poleg tega dobil hude notranje poškodbe. S težavo so ponesrečenca dobili iz globine in ga napol zmrzlega pripeljali k sorodnikom v Osredok, odkoder je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

* **Sirovost.** V noči na petek je zlobna roka v Dolu in Beričevem požgala spominske lipe, ki so bile vsajene v spomin blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju. Upamo, da bo oblastvo krivca izsledilo, da ne bi na ljudstvo, ki je vdano kraljevskemu domu, padla senca suma.

* **Velika nesreča v rudniku Trepčji.** Prvi dan pravoslavnega božiča se je pripetila v rudniku Trepčji strašna nesreča. Ogromen blok svinčene rude in kamenja je zasul šest rudarjev, enega pa je plaz občutno poškodoval. Med zasutimi rudarji je tudi slovenski rojak Alojzij Struna, doma iz metliške okolice, ostale smrtne žrtve pa so iz vučitruskega sreza. Slovenski rudar Josip Škaberne je pripovedoval, da je v trenutku strašno zagrmelo, ugasnile so svetilke, sam pa je obležal na zemlji daveč se od strahu. Iz polsvesti ga je zbudil glas tovariša Lončarja, ki je naposled prinesel tudi novo luč. Ropot, ki ga je povzročil blok, je odmeval tudi po drugih rovih. Ko so prihiteli rudarji v nesrečni rov, je bila večina dupline že zasuta s kamenjem in rudo. Ko so rudarji odnesli ponesrečenega Zigića, so se takoj lotili odkopavanja plazu in kopali dolge ure. Rešili so živega le še rudarja Tafića Emina. Ponesrečenega slovenskega rudarja Alojzija Struno so pokopali na pokopališču v Kosovski Mitrovici. V istem rudniku je zaposlen tudi pokojnikov brat Anton.

* **Smrt mladega pomočnika zaradi strupenih plinov.** Pri sedlarskem in kolarskem mojstru Vizjanu na Celovski cesti v Ljubljani se je pred leti izučil in nato ostal pri njem za pomočnika Stanko Moser iz Šiške. Fant je bil zelo marljiv in ko je lani odslužil vojake, je mojster spet sprejel v službo. Ker te dni zjutraj Moserja proti njegovemu običaju ni bilo iz njegove sobice, se je to mojstru čudno zdelo in potrkal je na fantova vrata. Pa ni bilo odgovora. Zato so nasilno odprli zaklenjena vrata in našli fanta nezavestnega na postelji. V kotu je stala posoda s tlečim ogljem in vsem je bilo takoj jasno, da je nesrečni Stanko najbrž vdihaval strupene pline, ki jih je razvijalo oglje. Nemudno so obvestili reševalno postajo, ki je Stanka prepeljala v bolnišnico. Bil je že v zadnjih izdihljajih in med prevozom umrl. Vse kaže, da gre za nesrečo.

* **Strašna smrt na železniški progi.** Med postajama Breznim in Vuhredom je povozil osební vlak 22letnega sina železniškega čuvaja Andreja Navotnika. Njegovo truplo je našel ob progi železniški čuvaj, ki je sprva mislil, da je Navotnik zaspa. Ko ga je pa izkušal prebuditi, je z grozo opazil na njegovi glavi zevajočo rano in ugotovil, da je mladenič mrtev. Takoj je o tem obvestil železniško postajo v Vuhredu in orožnike, ki so se napotili na kraj nesreče. Dognali so, da je nesrečnega mladeniča povozil osební vlak iz Vuhreda proti Breznu ob 19.30. Nadalje so ugotovili, da se je Navotnik vinjen vračal sam proti domu ter ga

je najbrže vino tako pramamilo, da je zaspal ob železniškem tiru. Nekateri znanci Navotnika pa menijo, da je najbrže šel prostovoljno v smrt. To sklepajo iz tega, ker se je poslovil od njih z bese-dami, da ga najbrže ne bodo nikdar več videli.

* **Samomor odpuščenega delavca.** V okolici Črne je pri posestniku Kordežu služil za hlapca 20letni Rudolf Biderman. Bil je priden in vesten, toda ker so posestniku dorasli otroci, je ob koncu leta odpovedal hlapcu službo. To si je mladi fant hudo vzel k srcu. Tem huje mu je bilo, ker ni imel pravega doma. Mladi hlapec je obupal nad svojim življenjem. Odšel je v stransko sobo, snel s stene puška svojega gospodarja in si pognal kroglo v glavo. Bil je na mestu mrtev.

* **Streli zaradi dražbe.** Čudaški samski zidar Janez Rihtersič iz Sevelj pri Sečah se je pred ljubljanskim malim senatom zagovarjal zaradi poizkušnega umora, ker je nameraval ustreliti Jožeta Gartnerja, ki je na javni dražbi kupil njegovo hišico s posestvecem, kar je bilo cenjeno na 15.000 dinarjev, a prodano za 12.500 dinarjev. Zaradi samih 250 dinarjev, ki jih je bil dolžan, je prišlo po sestveci po njegovi trmi na hoben. Stroški so narasli na 1600 dinarjev. Janez je dober strelec, a se je zagovarjal, da ni hotel Gartnerja, ko je na njegovem travniku kosil, ustreliti. marveč samo ustrašiti, da bi šel s travnika. Janez je bil obsojen lo zaradi lahke telesne poškodbe na en mesec zapora in 120 dinarjev denarne kazni. Kazen pa je prestana s preiskovalnim zaporom.

* **Dve grdi zadevi.** V Ljubljani so zaprli zobnega tehnika Bēvca, ki je na različen način zavaljal, zlorabljal in izsiljeval ženske. Grda zadeva se bo obravnavala pred sodiščem. Te dni je bil prijavičen tudi mariborski policiji primer, ki skoro nič ne zaostaja za afero iz Bevčeve zobotehniške delavnice. Na policijo je prijekala namreč mlada šivilja Marija in izpovedala, kako jo trpinčijo v krojaški delavnici, kjer je uslužbena. V delavnici sta zaposljena dva pomočnika in omenjena Marija. Le-ta je s svojo lepoto popolnoma omamila oba mladniča, ki sta ji neprestano vsiljevala svojo ljubezen. Marija pa je oba odločno odklanjala. Pomočnika sta postala na-silna. Zlasti prvi ji ni dal miru. Večkrat na dan je ubogo mladenko nagovarjal in nadlegoval. Ker mu ni uspelo, jo je neusmiljeno pretepal. Nekoč sta nasilneža navadila na dekletko, jo podrla na tla in eden ji je vsiljeval ljubezen. Le z velikim naporom in klicanjem na pomoč se je Marija otresla obeh zlikovcev v delavnici. Pa tudi na ulici uboga mladenka ni bila varna. Na Silvestrovo, ko se je Marija vračala domov, se ji je pridružil eden izmed obeh in jo s pestjo udaril po glavi s tako silo, da se je zgrudila. Če bi ne prišli na pomoč mimo idočí ljudje, bi bil nasilnež dekletu prav gotovo storil silo. Uboga Marija je na policiji povedala, da jo je Alojzij često zaklenil med opoldanskim počitkom v delavnico in ji tam vsiljeval svojo ljubezen. Taki gnusni dogodki in še mnogi drugi so se odigravali v tej krojaški delavnici, in to celo pred mojstrom. Zadeva se bo obravnavala pred sodniki.

* **Bosa in gola ne more pred sodnike.** Te dni bi se morala vršiti pred mariborskim malim kazenskim senatom razprava proti 38letni kočarici Urši Bajgotovi od Sv. Lovrenca na Pohorju zaradi tatvine. Namesto nje je prispelo pismo, v katerem ženska piše predsedniku senata, da nima ne čevljev ne obleke, da bi lahko stopila pred senat. Tudi ima štiri otroke, ki jih lačnih in premraženih ne more pustiti samih doma. Zaradi tega prosi, da se razprava preloži na pomlad, ko bodo lepši dnevi. Sodišče je po orožnikih poizvedelo za dejanski položaj ter dognalo, da Bajgotova v resnici nima obutve in obleke. Zaradi tega se je razprava preložila na poznejši čas, ko bo lepše vreme.

* **Požar v Bistrici pri Podbrezju.** Posesnika Antona Terana, ki ima mlin in žago v Bistrici pri Podbrezju, je zadela huda nesreča. Ogenj mu je uničil del njegove lepe domačije. Teranova domačija je ob državni cesti proti Podbrezju nekoliko niže v dolini ob potoku Bistrici in jo sestavljajo hiša, mlin in krožna in navačna žaga. Ogenj je nastal zgodaj zjutraj v stavbi krožne žage in se je

razširil na obe strani, na mlin in drugo žago. Zgorlo je tudi mnogo orodja, desk in lesa. Uničena sta tudi dinamom in električna napeljava. Na mlinu je zgorela le streha, vsa moka in žito pa sta pokvarjena, ker je zaradi neprevidnosti nekaterih ljudi napolnila voda mlin do polovice. Najprej so gasili le domači, nato so pa prišli na pomoč gasilci iz Podbrezja, ki so požrtvovalno pomagali.

* **Čuden gost policije.** V naše kraje prihaja čedalje več popotnikov, o katerih je na prvi pogled težko reči, ali so navadni pustolovci ali morda res usmiljenja vredni nesrečniki. Te dni so na meji v bližini Logatca prišli nekega moškega, napravljene v obleko čudnega sportnega kroja. Neznavec je na vprašanje orožnikov odgovarjal v italijanščini in skušal govoriti neki drugi jezik. Neznanca so odvedli v Ljubljano in izročili policijski upravi. Tu so ga pričeli takoj zasliševati. Pripovedoval je čudno, malo verjetno zgodbo. Piše se Vasilij Čontoš in pravi, da je doma iz Transilvanije iz kraja Sarmadita, ki je bil poprej pod Madžarsko, zdaj pa spada pod Rumunijo. Pravi, da je moral leta 1917. na italijansko fronto. Tam da je bil pri Piavi ujet in poslan na otok Sardinijo. Po vojni da ga niso pustili domov, marveč je moral ostati na otoku. Dejal je, da so mu šele zdaj dovolili odpotovati. Na policiji so ga sicer poslušali, vendar mu ne morejo kar tako verjeti. Ni izključeno, da je možak kak nevaren pustolovec.

* **Jeruzalemski romar Kac obsojen.** Jeruzalemski romar France Kac iz Slovenje vasi pri Ptuj, ki je pred leti tako sijajno nabrisal večje število globoko vernih ljudi, je že znan. Zilica Kacu ne dá miru in stalno roma iz kraja v kraj, toda nekdanja sreča ga je zapustila. Na tem svojem romanju se večkrat pregreši, ker ne loči tujega od svojega. Hudo se je pregrešil pred kratkim, ko je na Viču pri Ljubljani nekemu posestniku v družbi nekega mlajšega spremljevalca ukradel obleko, hranilno knjižico in 2000 Din. V Bregani pri Samoboru so jeruzalemskega romarja aretirali orožniki. Mož se je zagovarjal pred ljubljanskim sodiščem, ki ga je obsodilo na osem mesecev strogega zapor.

* **Umor graničarja na meji.** Lož in okolica sta že nekaj dni pod vtiskom hudega zločina, ki so ga zagrešili mladi fantje iz Pudoba pri Starem trgu in okolice. Pretekli četrtek je v Pudobu gorelo in h gašenju se je zbralo mnogo ljudi. Prejšnji dan so graničarji zaplenili na meji tihotapcem šest konj. Graničarju Anđelkoviču je pripadla naloga, da jih povede na carinarnico na Rakek. Ko se je tisti dan vračal proti svoji obmejni postaji, se je Anđelkovič za nekaj časa pomudil pri požaru v Pudobu. Med ljudmi, ki so se tam zbrali, je bilo tudi več znanih tihotapcev iz okolice. Ko so ugleдали Anđelkoviča, so se takoj na tihem domenili, da se masčujejo nad njim. Ko je potem v temi nadaljeval pot proti domu, ga je onstran vasi pričakala večja grupa mladih tihotapcev, oboroženih s težkimi koli, in planila nanj. Na kraju zločina so pozneje našli domačini samo še okrvavljeno truplo graničarja, ki je na ta način izgubil življenje - amo zaradi vestnega izvrševanja službe. Orožniki iz Loža so takoj naslednji dan aretirali okoli deset mladih ljudi, na katere je padel sum, da so organizirali zločinski napad. Pred preiskovalnim sodnikom pa so aretiranci vse dosledno tajili in tako jih je bilo po kratkem zasliševanju več izpuščenih. Med njimi je bil tudi 22letni France Avsec, znan tihotapec, doma iz Pudoba. Ko pa so orožniki ponovno obiskali njegov dom, so v hiši našli tudi vso okrvavljeno njegovo obleko, ki je več ko zgornjo izpričala, da je moral biti France Avsec neposredno udeležen pri zločinu. Ko so ga orožniki hoteli nato vnovič aretirati, pa je France Avsec nenadno pobegnil. Da bi se laže ognil zasledovalcem, je na begu odvrnil zimsko suknjo. France Avsec je visoke krepke postave in črnil las in nosi čepico na glavi. Že iz prejšnjih časov je znan kot nevaren človek in je oborožen z revolverjem.

* **Kovance po 50 Din je ponarejal.** Komaj je bila pred dnevi pred sodiščem obsojena večja družba podobnih ponarejalcev, že je prišla policija na sled novim ponarejalcem. V novembru so se v Ljubljani in okolici pojavili v prometu ponarejeni 50dinarski kovanci, ki so bili prav slabo

izdelani, tako da jih je človek lahko precej prepoznal. Bili so brez bleska in brez pravega zvoka, pa tudi precej težji od pravih. Po večini so bili uliti iz mešanice svinca in kositra. Ponarejalec se je sam dobro zavedal, da mu tehnična stran dela ni dobro uspela, in jih je zato izkušal spraviti v denar skoro le med preprostimi kmečkimi ljudmi, ki dobijo petdesetake bolj po redkem pred oči. Tako je proti koncu novembra na cesti med Šiško in Št. Vidom opeharil 70letnega Matijo Smrtnika z Dobrave, da mu je dal pet pravih kovancev za kriv petdesetak. V začetku decembra je na neki stojnici blizu Hermesovega igrišča v Šiški pri neki branjevki kupil za 5 Din jabolko in plačal spet s ponarejenim petdesetkom. Malo pozneje je podtaknil tretjega ponarejenca nekemu dalmatinskemu krošnjarju, od katerega je kupil glavnik za 3 Din. Na enak način je opeharil dve siromašni prodajalki v Tavčarjevi ulici, kjer je od ene kupil kos suhe robe, od druge pa nekaj pomaranč. Ko se je začela na Kongresnem trgu sezona božičnih drevesc, je tam od štirih različnih kmečkih prodajalcev kupil smrečice in plačal s falzifikati. Drevesca je nosil s trga na Dvorni nasip in jih tam odvrnel. Po božičnih praznikih je podjetni neznavec v Streliški ulici kupil od kmeta nekaj butaric drv in mu zanje spet dal ponarejen petdesetak. Drva pa je pustil kar tam ob cesti, češ da mora prej domov po voziček. Podjetni pustolovec bi najbrž še dalje tako sleparil, če ga ne bi bili po naključju razkrinkali. Tedaj je poizkusil na podoben način kakor prej v Streliški ulici srečo na Bregu. Od kmeta Močnika iz Strahomerja je kupoval spet za 10 Din butar, ki jih je hotel plačati s falzifikatom. Previdni Močnik pa je precej spoznal, da je denar ponarejen, in ga je zavrnil. Ko se je neznanj kupec hotel izmotati iz zadrege s praznimi opravičevanji, je Močnik postal še pozornejši. Obvestil je stražnika, ki je malo nato v Križevniški ulici aretiral 22letnega brezposelnega čevljarskega pomočnika Viljema G., rojenega v Horstu na Westfalskem in stanujočega nekje v okolici Ljubljane. Pri osebni preiskavi je našel pri fantu še štiri ponarejence po 50 Din in pa stodinarski bankovec, ki ga je imel najbrž za vsak primer pri sebi. Spravili so ga na policijo, na njegovem domu pa so napravili hišno preiskavo. Našli so dva preprosta cementna kalupa za ponarejanje petdesetakov in enega iz mavca za dvajsetake. Aretiranec je priznal, da je ponarejal petdesetake in jih po malem spravil v promet.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KOVAČNICO SREBRNIKOV SO ODKRILI.

Jevnica, januarja.

Josip Benčič s Primorskega se je kmalu po prevratu priženil na lepo kmetijo v Jevnici. Ko mu je umrla žena, je vse premoženje pripadlo njemu. Mož se je potem oženil še enkrat. Pred tremi leti pa mu je umrla tudi druga žena in zdaj je vdovec z osmimi otroki.

Pred nekaj dnevi so dobila oblastva prijavo nekega Goloba, ki je bil do zadnjih dni uslužben pri Benčiču v kovačnici, da se peča Benčič z izdelovanjem krivega denarja. Oblastva so pričela zadevo preiskovati in so orožniki moža aretirali. Benčič je ob aretaciji zatrjeval popolno nedolžnost, češ da ga je ovadil njegov bivši kovaški pomočnik le zaradi tega, ker ga je napodil iz službe. Zdaj pa so napravili orožniki pri Benčiču ponovno hišno preiskavo in so našli take priprave, ki res potrjujejo Golobovo ovadbo. Med drugim so našli pri njem tudi stiskalnico za kovance. Pri zaslišanju so prišle na dan razne ugotovitve, ki so dale oblastvom povod, da ga obdrže še nadalje v sodnih zaporih. O neobičajni aretaciji moža, ki je posestnik, trgovec, mlinar in lastnik kovačije, se seveda širijo po dolini razne govornice, saj ljudska domišljija zmerom rada kaj pridene.

Preiskava je ugotovila, da se je pred dvema letoma oglašil pri Benčiču neki njegov znanec s Primorskega. Nagovarjal ga je, naj se loti izdelo-

vanja kovancev. Benčičeva skrita domačija da je posebno pripravna za to. Razen tega pa od tam ni daleč na železnico. Razpečevalci denarja bi se morali namreč posluževati železnice, ker bi razpečevali denar v bolj oddaljenih krajih, da ne bi prišli izdelovalcem tako kmalu na sled. Benčič pravi, da je ponudbo hitro odbil. Kratko nato pa se je zglasil ta njegov znanec pri njem še v družbi z nekim zgovornim študentom. Ponovno sta se lotila Benčiča, naj pristane na ponarejanje denarja. Benčič je nato ugodil vabljivim besedam. Oba tujca sta se za nekaj časa naselila v Jevnici. Benčič pravi, da ne ve, ali sta izdelala kaj kovancev. Njemu nista dala ničesar. Ko so se nekaj sprli, so se razšli. Nedavno pa se je razgovarjal Benčič s svojima kovaškima pomočnikoma Golobom in Koscem. Govorili so o stiski in pomanjkanju denarja. Eden izmed besedovalcev je omenil, da bi res kazalo izdelovati denar kar doma. Benčič je na to opazko prikimal in je ponudil svojim kovačema potrebne modele. Ko jima je izročal priprave, ki jih je imel že dve leti doma, je izpodbujal Goloba in Kosca: «Kar delajta denar, pa se bo vama dobro godilo!»

Kako je napredovala nova domača obrt v Jevnici, preiskava še ni povsem dognala. Doslej je aretiranec priznal, da mu je znano le za kakih 50 kovancev, ki jih je izdelal Golob. Tega pa zdaj ni mogoče zaslišati. Pred tednom je namreč izginil in ga oblastva kljub vestnemu iskanju še niso našla.

Benčič je takoj potem, ko sta se z Golobom sprla in je ta pobegnil, zaslutil, da bi mu ubežnik znal kako skuhati. Modele za kovance po 50 in 10 dinarjev je nesel skrivaj v Savo. Pri preiskavi so našli pri Benčiču tudi posodo za mešanje zlitine. V isti posodi so potem zlitino tudi topili. Oblastva so vse te pripomočke zaplenila. Seveda se vsa okolica zdaj močno zanima za nadaljnji potek preiskave.

Ob tej priliki so oživele govornice o znanem Jožetu Bebru, ki je imel pred desetletji v Boltiji nad Ponovičami lepo kmetijo, podobno gradiču, pa ga je želja po bogastvu s pomočjo krivega denarja spravila v ječo na ljubljanskem gradu. Vsa lepa kmetija mu je bila potem prodana in Beber je postal na stara leta brezdomec in siromak.

PREKMURSKI GLASNIK

Z nožem je usmrtila 15letno dekle. V Strehovcih, občina Dobrovnik, se je te dni zvečer zgodil hud zločin. 45 let stara Horvatova Kata je z nožem zabodla v srce komaj 15letno Horvatovo Anico, ki je v nekaj trenutkih izdihnila. Nesrečen dogodek je posledica sovraštva, ki ima svoj začetek še izza dekliških let Aničine matere in Horvatove Kate. Aničin oče je bil kot fant v intimnih odnošajih s Kato, ki je povila nezakonskega otroka. Fant pa dekleta ni poročil, ampak je stopil v zakon z drugo, s sedanjo materjo pokojne Anice. V teku let se je sovraštvo med obema ženskama sicer zelo ohladilo, vendar pa se je pri tej ali oni priliki spet pokazalo. Tako tudi ta večer, ko je postala žrtev mlada Anica. V zimskih večerih hodijo sosede druga k drugi eufat perje. Tako so Kata, Aničina mati in Anica eufale perje pri neki hiši v vasi. Po končanem delu so se vračale domov skupaj in med potjo je prišlo med starejšima do prepira. V prepir se je vmešavala tudi Anica in jezični boj se je razvil v dejanjski spopad. Kako se je v resnici zgodilo, se bo težko dognalo, ker so bile tri ženske same. Kata trdi, da ji je Anica rekla neko psovko in se pognala proti njej. Pri tem da se je nabodla na nož, ki ga je imela ona odprtega. Na drugi strani se spet trdi, da je Kata zamahnila z nožem in četudi ni hotela Anice ubiti, jo je vendar hotela z nožem poškodovati. Žalostna resnica je le ta, da je bila Anica ranjena v srce. Stakla je še do domačega praga, kjer se je zgrudila mrtva na tla. Žalostan dogodek je izzval v vasi in okolici največje obžalovanje. Ena družina joka za svojim otrokom, pri drugi pa jokajo otroci za svojo materjo, katere mož je v Ameriki.

NAŠI NA TUJEM

Iz Gelsenkirchna (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko društvo sv. Barbare je imelo 6. t. m. božično obdarovanje otroč čev. Zahvaljujemo se vsem ki so podprli našo božičnico z denarjem, zlasti pa predsedniku Centralne zveze gosp. Pavlu Bolhi, ki nam je oskrbel znatno podporo. Gosp. Bolha sam nas, žal, ni mogel obiskati. Zastopal pa ga je zvezni blagajnik gosp. Niko Šentjarc iz Westerholta. Pri srčna hvala tudi konzulu g. Živadinoviću in njegovi soprogji za darilo, ki so ga bili naši malčki srčno veselili. Božičnico je otvoril društveni predsednik gosp. Jakob Vrhovec z lepim govorom. V imenu Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev je govoril g. Niko Šentjarc ter se spomnil našega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, pri čemer smo vsi trikrat zaklicali «Slava velikemu kralju!» in «Živel mladi kralj Peter II.!» Govoril je potem še odbornik društva gosp. Martin Pirc. Naši malčki niso hoteli zaostati ter so pod božičnim drevescem krasno deklamirali. Vmes pa so se čule lepe naše narodne pesmi. Čuvajmo Jugoslavijo! — Predsednik gosp. Jakob Vrhovec se še posebej pri srčno zahvaljuje vsem odbornikom in njihovim ženam, da so poskrbeli za lepo prireditev. Odbor sestavljajo gospodje: prvi predsednik Jakob Vrhovec, drugi predsednik Franc Plavec, prvi tajnik Franc Brezovar, drugi tajnik Martin Pirc, prvi blagajnik Franc Turk, drugi blagajnik Franc Počivalnik, ki po pomoti ni bil imenovan, ko smo rojakom poslali božične pozdrave. Počivalnik je po rodu iz Zalca in želi z ženo vred ožijm rojakom srečno novo leto!

Iz Meerbecka (Nemčija) pišejo: Na novega leta dan se je zgodilo pri nas nekaj žalostnega. Upokojeni rudar Franc Dimec je šel prostovoljno v smrt. Obesil se je v svojem stanovanju. Star je bil 65 let in doma iz Blagovce pri Kamniku. Pred tremi leti mu je umrla žena. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Bil je zvest bralec «Domovine» devet let. Bodi mu lahka tuja zemlja, ostalim pa naše sožalje! — Vso srečo v novem letu želimo bralcem in bralkam: Janez Vider, Janez Primožič, Polde Zupančič, Rok Križnik, Martin Kandušar, Janez Pecol, Rozalija Bregarjeva, Martin Zapotnik, Dominik Erjavec, Jože Zajec, Anton Gradišer, Martin Zakušek, Ban, Anton Dover, Franc Jakob, Ivan Richter, Josip Pili, Anton Pretner, Janez Planinc, Martin Novšak, Andrej Jericio, Blaž Flis, Anton Fabinc, Janez Lebeničnik in Denžičeva.

Iz Volmerange les Mines (Francija) nam pišejo: Dne 26. decembra je umrl v bolnišnici gosp. Josip Poharec v 59. letu starosti, po rodu iz Stajerske. Bil je vedno vrh narodnjak. Bival je dolga leta v Nemčiji, nato pa ga je zanesla življenjska pot tudi v Francijo. Delal je v rudniku St. Piemontu Mancieulles dobrih osem let. Precej dobro je obvladal francoščino, italijanščino, češčino in nemščino. Ko je nastopila kriza, je tudi on izgubil službo. Dolga tri leta je bil prezposeln in brez podpore. Zapušča v Franciji žaluječe ženo, štiri sinove in eno hčerko. Naj mu bo lahka francoska zemlja! Zaluječim naše iskreno sožalje!

Novice iz Zedinjenih držav. V Pueblu je umrla 61letna Stanišlava Čuligova, za katero žalujejo trije sinovi in dve hčerki. — V Chicagu je v cvetu mladosti umrla Antonija Skalova, rojena Kozjekova. Bolehala je že dalje časa. Zapustila je moža in starše. — Na svojem domu v Elyju je preminil Franco Pengal za pljučnico. Pokojnik je štel 57 let; v Ameriki je živel 30 let. Zapustil je ženo in sedem otrok. — V La Salla je podlegel pljučnici Alojzij Beđenko. — Na Štefanovo so v Little Fallsu pokopali 43letno Josipino Miklavčevu. Pokojnica je bila doma iz Bočne pri Gornjem gradu; v Ameriko je prišla pred 24 leti. Zapustila je moža in štiri otroke. — Po daljši bolezni je v Clevelandu umrl Josip Cvelbar, star 67 let, doma iz Prekopa pri Kostanjevici. V Ameriki je živel 24 let. — V Clevelandu je umrl 64letni Jakob Vahčič, doma iz Zdol pri Krškem, odkoder je prišel v Ameriko pred 30 leti. — Na svojem domu v West Allisu je umrl

60letni France Rogel, doma iz Lipovec pri Trebnjem. Pokojnik je prišel v Ameriko pred 31 leti. — V Milwaukeeju je umrla Rozalija Štefaničeva, stara 50 let. — V Brouhtonu je za vedno zatisnil oči 46letni Janez Frelj iz Leskovca nad Škofjo Loko. Zapustil je ženo in pet otrok. Pokojnik je bil brat Franca, ki ga je novembra lani do smrti povozil avto. Oba brata sta prišla pred 24 leti v Ameriko. — V Chicagu je umrl 30letni Rudolf Trampuš, doma iz Metlike. — Po daljši bolezni je v zdravilišču v Lorainu umrla 47letna Antonija Svetova. Pokojnica je bila v Ameriki 25 let. — Po skoraj dvoletni bolezni je v Clevelandu umrl Franc Lavrič, doma iz Stepče vasi. Za pokojnikom žaluje deset otrok, v stari domovini pa 80letna mati. Lavrič je bil v Ameriki 36 let. V slovenski naselbini Krajinu je lani pogorela društvena dvorana. Tamošnji Slovenci pa so zbrali okrog 20.000 dolarjev in zgradili novo, ki je bila na slovesen način otvorjena 15. decembra.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace 56

ŽENSKI VESTNIK

KAKTEJE POZIMI.

Kakteje pozimi počivajo in zato jih zalivamo le semtertja in še takrat zelo malo. Kakteje prezimujejo v hladnem prostoru (5 do 8 stopinj Celzija). Potrebujemo pa svetel prostor. Šele ob koncu februarja, ko opazimo, da so pričele odganjati, jim malo več in večkrat prilijemo. Tedaj je tudi čas, da jih presadimo. Sadimo jih v majhne lonce, ker kakteja ne ljubi velikoga lonca.

Zemljo za kakteje zmešamo takole: en del gozdne prsti, en del prsti iz tople grede, en del peska (mivke), en del stolčnega zidnega prahu in en del ilovnate zemlje. Vse to dobro zmešamo, a mora biti vlažno, in v tako zemljo presadimo kakteje.

Na dnu lonca položimo vedno kako črepinjo, da se voda lahko odteče, če smo preveč zalili. Korenino moramo dobro zatlačiti in naj bo vsajena en centimeter niže od roba lonca. Presajene kakteje zalijemo šele čez štiri ali pet dni, a takrat dobro, pozneje jih zalivamo spet le po malem. Le v hudi vročini in kadar cveto, jih moramo zalivati vsak dan. V podstavku pa ne sme voda nikdar stati, ker nam sicer kakteje segnijo.

RAVNANJE S CIKLAMAMI.

Kakor moramo vsako cvetlico, ki jo kupimo pri vrtnarju, spočetka vedno dvakrat na dan zaliti, dokler se ne privadi na novo ozračje, tako moramo ravnati tudi s ciklamami.

Ko pa opazimo, da se zemlja več tako hitro ne posuši, je treba zalivati cvetice samo enkrat na dan, in to zmerom ob istem času. Ciklame zalivamo tako, da voda ne pride do srčike ciklame.

Odevetele cvete previdno odrežemo, istotako porumenele liste. Nikdar ne smemo pustiti, da cvet ali list prične gniti, ker okuži s tem še druge cvete in liste. Dobro je odrezana mesta posuti z ogljevim prahom. Ciklama rase lepše v manjšem loncu kakor v prevelikem.

Za kuhinjo

Dobra domača žolca. Polovico glave mladega prašiča, dve nogi in malo kož pristaviš v mrzli vodi. Vode naliješ približno tri litre. Ko zavre, daš zraven vso zelenjavo kakor h goveji juhi: korenček, peteršilj, zeleno, por, eno čebulo, poleg tega še malo timjana, lovorjev list, pet klinčkov, 10 zrn

popra in soli. Ko je meso od glave in nog kuhano (kože se morajo dalje časa kuhati), ga vzameš iz juhe in ko se malo ohladi, oberi vse meso s kosti, meso zreži, ga poškropi malo s kisom in limonovim sokom, po potrebi še osoli. Zdaj precadi juho na meso, in sicer toliko, da je juhe za dober prst čez meso. Če imaš rada tudi kože, lahko zrežeš še kože in daš med meso. Nato postavi žolco na hladno in jo pusti čez noč, da se strdi. Drugi dan žolco zvrni na krožnik, jo posuj z drobno sesekljano čebulo in zelenim peteršiljem. Če hočeš, jo oblij še s tole omako: dve žlici kisa in štiri žlice olja dobro zmešaj, malo osoli, popopraj in primešaj še eno trdo kuhano in drobno sesekljano jajce.

Puding za štiri osebe. Raztopi v litrskem loncu pet dek prekuhanega in pretlačenega špeha od prekakajene gnjati, nato primešaj šest dek moke; ko se moka malo popraži, mešaje prilivaj dva in pol decilitra vrelega mleka ter mešaje kuhaj dalje, da se malo zgosti. Potem lonce odstavi in ko se zmes malo shladi, primešaj tri rumenjake in eno jajce, 10 dek drobno sesekljane kuhane gnjati in sneg treh beljakov. Pudingov model dobro namaži, napolni z zmesjo, zapri in kuhaj v kropu 20 do 30 minut. Kuhani puding zvrni na topel krožnik, ga potresi z naribanim bohinjanskim sirom, zabeli z razbeljenim sirovim maslom ter daj hitro na mizo.

Nadevani zrezki. Zrezke od pljučne pečenke potolči in osoli, 10 dek svinjskega mesa, 10 dek govejega mesa pa zmelji na strojčku. Eno žemljo namoči v mleku, jo potem dobro otisni in primešaj k zmlitemu mesu, vse skupaj malo osoli in popopraj ter dobro zmešaj. S to zmesjo nadevaj zreske, jih zvij v obliki klobase in poveži s sukancem. V kozji razbela tri deke masti, prepraži pol zrezane čebule, malo timjana in majhen lovorjev list, položi zrezke na mast in jih malo popeci. Nato zalij z osminko litra belega vina in toliko juhe ali vode, da so zrezki pokriti. Zlaj kozo pokrij in duši zrezke do mehkega. Ko so zrezki mehki, jih deni na topel krožnik in jih pokrij, sok pa naj se še malo pokuha. Potem ga pretlači skozi sito, nato pa naj še enkrat prevre. Nato zrezke zreži in odstrani niti, jih polij z omako in jih daj z valjanci na mizo. V nadev lahko daš, pač po okusu, tudi pest riža, malo kaper in eno sardelo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 20. do 27. januarja t. m.

Nedelja, 20. januarja: 7.30: kmetijsko predavanje: O lanu (inž. Sadar Vinko); 8.00: Na vrat na nos (nekaj koračnic na ploščah); 8.20: poročila; 8.30: orgelski koncert (profesor Matija Tomec); 9.00: versko predavanje (prior Valerian Učak); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve; 9.45: iz Schubertove maše (plošče); 10.00: delavsko predavanje: Volitve delavk in namočenskih zaupnikov (Delavska zbornica); 10.20: sokstet iz Bruce (na ploščah); koroške narodne; 10.40: koroške narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (Neratova, Mišičeva, Gostič in Janko); 11.40: otroška ura (Mirko Kunčič); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 16.00: spevoigra «Pri zlatem sodčku»; 17.00: nekaj veselih orkestralnih točk na ploščah; 17.30: pevski zbor «Zvezda» iz Most; 19.30: nacionalna ura; Sporerov poizkus za izdajo prvega hrvatskega časopisa (dr. Ferdo Šišić, iz Zagreba); 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: Akademski pevski kvintet: koroške narodne; 21.00: radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester, vmes klavirske solistične točke — Vondraček (na ploščah).

Ponedeljek, 21. januarja: 12.15: Peer Gynt, suita na ploščah (Grieg); 12.50: poročila; 13.00: čas, nekaj zborovskih pesmi na ploščah; 18.00: Mladina, dom in avtoriteta (dr. Stanko Gogala); 18.30: Šantel: Mala suita na ploščah; 18.40: slovenščina (dr. Kolarič); 19.10: pravna ura (dr. Knaflič); 19.30: nacionalna ura; Slovenija in njena narodna pesem (profesor Slavko Osterc) — prenos v Zagreb in Beograd; 20.00: čas, jedilni list, program za torek; 20.10: prenos iz Hubadova dvorane: Razlaga novih orgel (Stanko Premrl in dr. Kimovec); 21.00: radij-

ski orkester; 21.30: čas, poročila, radijski orkester; 22.30: operetna godba na ploščah.

Torek, 22. januarja: 11.00: šolska ura: Jurčkova pot na Triglav — lutkovna igra (Sokol na Taboru); 12.00: vojaška godba na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Po Gorenjskem po Kranjskem (plošče); 18.00: otroški kotiček (Cirila Medvedova); 18.20: 0 medu (Albina Traven); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: nekaj kupletov za boljše voljo (Reš, Bučar) — plošče; 19.20: čas, jedilni list, program za sredo; 19.30: nacionalna ura: Zadnji srbski despot (Pavle Bakić) — prenos iz Beograda; 20.00: ruska glasba (pevski dueti Popove in De Makeja; dijaški orkester); 21.30: čas, poročila; 21.50: slovenske narodne s spremijevanjem radijskega orkestra (poje Jože Rus); 22.30: angleške plošče.

Sreda, 23. januarja: 12.15: slovenske overtire na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, vokalni koncert Ade Sarijeve na ploščah; 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: Statistični pregled našega sokolstva v letu 1934. (Valerij Svajgar); 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura: Oton Zupanič (Božidar Borke) — prenos v Zagreb in Beograd; 20.00: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 24. januarja: 12.15: Iz daljne Španije (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, baletna godba na ploščah; 18.00: Vojni plini (inž. Baltić Franjo); 18.20: smuška ura Ljubljanske zimskosportne podveze; 18.50: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura: Ustanovitev vojnega ministrstva v Srbiji leta 1811. (iz Beograda); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Petek, 25. januarja: 11.00: šolska ura: Naša soseda Bolgarija (dr. Bohinec); 12.00: korajžnice velikih mojstrov na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, operne arije na ploščah; 18.00: filozofski sprehodi: Duševni obraz naše dobe (dr. Franc Veber); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura: Slavko Jan recitira Klopčičeve preproste pesmi; 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura: NO (iz Beograda); 20.00: prenos Bachovega koncerta iz Hubalove dvorane; 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester.

Sobota, 26. januarja: 12.15: orgle na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: orkester citer in mandolin na ploščah; 18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ludvik Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: francoščina (profesor Prezelj); 19.20: čas, jedilni list, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura: Sveti Sava (otvoritveni govor bo imel patriarh Varnava, potem profesor Stanojevič) — iz Beograda; 20.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: oddatek «Sloge» bo izvajal lahko glasbo; 21.20: Fantje na vasi; 21.50: čas, poročila; 22.10: radijski orkester.

ZANIMIVOSTI

IZSH JEVALCA JE USTRELIL.

Proces proti morilcu Lindberghovega sinčka Hauptmannu ni prestrašil ameriških tolovajev, da bi ne izsiljevali od premožnih ljudi denarja. Njihova zadnja žrtev naj bi bil postal znameniti ranocelnik v San Franciscu dr. Claude Long. Ranocelnik ima zasebno zdravilišče za visoko gospodo v enem najlepših okrajev mesta in njegovi dnevni dohodki znašajo po več sto dolarjev, kar je seveda znano tudi tolovajem. Dr. Long je bil dobil že več grozilnih pisem in si je nazadnje poiskal spretnega detektiva, da je bil ves čas skrit v zdravilišču. Znameniti ranocelnik je nedavno lečil plesalko lepo Peggy Holtovo, ki si je na odru izpahnila nogo. Izlečil jo je sicer v redu, vendar je pa čez nekaj časa izgubila službo. Toda ta čas je bila lepa plesalka že omožena; poročila se je z nekim Petejem Cangalosiem, ki je imel toliko poklicev, da je najrajši živel od zaslužka svoje žene.

Ko je pa Peggy Holtova nehala plesati, je seveda usahnil tudi vir njenih in moževih dohod-

kov. Tedaj se je mož spomnil dr. Longa. Ženo je tako dolgo pretepal, da mu je sledila v zdravilišče. S seboj je pa vzel še dve močno našminkani pitčici, ki sta začeli razgrajati. Cangalosi je začel kričati na ranocelnika, da mu je pohabil ženo in da ga bo tožil. Dr. Long mu je pokazal vrata, češ da pokliče policijo, če se takoj ne pobere. Tolovaju seveda ni dišalo seznaniti se s policijo, hotel je pa ranocelnika zastrašiti in vzel je iz žepa revolver. Toda dr. Long je bliskovito potegnil iz žepa revolver in ustrelil lopova v glavo, da se je mrtev zgrudil na tla.

Tako je izgubila lepa plesalka moža in s sodiščem ne bo imela opravka, ker je dr. Long noče naznaniti. Njemu samemu je pa policijski ravnatelj celo čestital, češ da bi policija ne imela mnogo dela, če bi znali tako odločno nastopiti vsi, ki imajo opraviti v Ameriki s tolovaji. Dr. Long zdaj ne dobiva več grozilnih pisem, kajti tolovaji so si dobro zapomnili, kako drago je plačal njihov tovariš svojo predrznost.

× **Potres je uničil sedem vasi.** Pred dnevi so potresomeri zaznamovali na turskem ozemlju potres, katerega posledice so mnogo večje, kakor se je sodilo v prvem trenutku po nesreči. Ognjišče potresa je bilo na otoku Marmari, ki leži pred azijsko obalo. Na otoku je stalo 137 hiš. Potres jih je porušil 40, druge pa močno poškodoval. Več naselbin je skoro popolnoma opustošenih. Prebivalstvo, ki trpi zaradi vremena tudi mraz, se je delno izselilo. Rdeči polmesec je storil potrebno, da se nesrečnim prebivalcem opustošenih krajev nudi prva pomoč. Tudi na azijskem ozemlju je povzročil potres znatno škodo. Bile so tudi človeške žrtve.

× **Koliko mraza prenese človek.** Ne smemo se čuditi, da se tako bojimo mraza, saj je človek v tem pogledu med vsemi živimi bitji najbolj občutljiv. Smrt nastopi, ko pade toplota njegovega telesa pod 23 stopinj Celzija. To je bil na nižji mraz, kar so ga opazovali pri človeku, in ta mraz pomeni neizogibno smrt. Živali prenesejo hujski mraz kakor človek, posebno najpreprostejše. Le-te otrpnejo, in če jih počasi segrevamo, spat ožive. Bakterije prenesejo 200 do 250 stopinj pod ničlo. Najnižja točka mraza, pri kateri preneha vse življenje, je 272,2 stopinje pod ničlo. Drevje tudi prenese hud mraz; samo privaditi se mu mora. V Sibiriji prenese breze vsako leto do 50 stopinj mraza, pa jim nič ne škoduje. Človek prenese hud mraz samo nekaj časa. Dva ameriška učenjaka, ki sta se hotela točno prepričati o odpornosti človeškega telesa proti mrazu, sta se dala zapreti v celico, kjer je bilo 30 stopinj Reaumurja pod ničlo. Bila sta lahko oblečena in vzdržala sta samo 18 minut, potem sta se onezaveštila. Toplota v njunih ustih ni padla pod 28 stopinj Celzija, a čez 7 minut nista mogla več govoriti.

× **Nevarnosti smučanja.** Tirolski zdravnik dr. Angerer, ki je imel priliko nuditi prvo pomoč pri smuških nezgodah, je napisal članek, v katerem priznava, da daje ta sportna panoga sicer mnoge možnosti za nezgode in nesreče, vendar pa je število hudih ali celo smrtnih nesreč v tej panogi dosti manjše kakor pri drugih sportih in prav pri začetnikih najmanjše. Če preučujemo posebnosti smuških poškodb, vidimo, da se dogajajo po večini zaradi padca na zasneženo podlago, ki je že sama po sebi vzrok, da so hude poškodbe prav za prav redke. Drugo je seveda s padci na zledenela tla, kjer je malo snega, kar se dogaja posebno v zgodnji zimi, ali pa s padci in zavozitvami v trde predmete (drevesa, plotove, skale). Tu opazimo pogostokrat lome in druge poškodbe ob kolenih, na rokah in nogah, ki so neredko za smuški sport značilne. Med smuške poškodbe spadajo lomi v gležnjih, zvinjenja in pretrganja kit ob kolenih. Dr. Angerer je preiskal doslej 255 smuških poškodb, ki so bile skoro vse lomi v zgornjih in spodnjih okončinah, pri čemer sta bili dve tretjini po-nestečencev moškega spola, ena tretjina pa ženskega. Zanimivo je, da se največ moških nezgod in nesreč zgodi pri vožnjah navzdol na ozemljih, ki privabljajo mnogo ljubiteljev tega lepega sporta. To je po drugi strani razumljivo ne samo zaradi večjega števila smučarjev na takšnem

ozemlju, temveč tudi zaradi zelo izvoženih, zaledenelih in trdih prog, ki dajejo smučarju velikansko brzino. Pri vožnji navzdol se uveljavlja nadalje tudi že bolj ali manj utrujenost. V visokem gorovju pa so smuške nesreče razmerno redke. Vzrok je v tem, da so osebe, ki obiskujejo zimsko visoko gorovje, same po sebi previdnejše. Pretežni del nesreč povzročajo tu pač plazovi in vremenski preobrati.

× **Slepar Staviski je imel dve ženi.** Francoski ministrski svet, ki se je sestel te dni v Parizu, je obravnaval poleg tekočih zadev tudi vprašanje, kam je izginil dosednji oskrbnik otrok Staviskoga Poulner, ki je bil zaradi ponarejanja državnih papirjev obsojen na osem let prisilnega dela. Poulner je bil že za zapahi, toda na posredovanje so ga začasno izpustili na svobodo. Dovoljeno mu je bilo celo kretanje po Parizu. To dovoljenje, ki ga je moral Poulner obnoviti vsake tri mesece, je podpisal, kakor kažejo uradne listine, državni tožilec Prouharam, in sicer na posredovanje svoječasnega ministra pravde Renéja Renaulda, ki je takisto zapleten v to zadevo. Prouharam, zdaj državni svetnik, je bil zaradi tega od ministrskega sveta odstavljen. Da pa se ne bi reč videla tako huda, so ga pozvali, naj vložijo prošnjo za upokožitev, kar je storil. Ministrski svet je prošnjo sprejel. Prouharama obtežujeta dve pismi, s katerima je podpiral Poulnerjevo prošnjo za odgoditev kazni. Obe pismi je poslal Prouharam ravnatelju pisarne v ministertvu pravde Moutonu, pobudo za to pa je dobil od ministra Renaulda, ki ni bil samo minister, ampak tudi odvetniški zastopnik obsojenega Poulnerja. V zvezi s tem je francoski notranji minister odredil, da se vsa dovoljenja za odgoditev kazni ukinajo s 15. januarjem. «Echo de Paris» poroča, da je velesleparjeva vdova Arleta Staviska te dni predložila preiskovalni komisiji francoskega državnega zbora obširno gradivo, ki v marsičem pojasnjuje življenje njenega moža. Staviski je imel poleg nje še eno žensko, ki jo je izhajal za svojo ženo. Ta ženska je bila podrobno poučena o sleparjevih poslih. Z njo je potoval po svetu, bil je na Madžarskem in tudi na konferenci v Stresi, medtem ko je čakala ona z otroki v Parizu. Polcija pa je kljub temu, da pozna to reč, prišla njo namestu sleparjeve priljeznice, ki jo je Staviski povsod predstavljal za svojo ženo. Seveda je zvižala sleparjeve vdove prozorna, doseglja bi rada osvoboditev iz ječe in oprala sebe pred javnostjo, grehe pa naprtila drugi, čeprav je delila življenje Staviskega tudi v sleparstvih, ki so prignala sleparja na rob propada.

× **Sloni so napadli vlak.** V državi Ungandi je bil otvorjen promet na novi železniški progi, ki so jo zgradili z velikimi težavami in ovirami. Otvoritev je bila svečana, toda kmalu po svečanosti so doživeli potniki v vlaku na novi progi neprijetno presenečenje. Vlak je vozil s polno paro proti postaji Nairobi, ko je naenkrat obstal. Potniki so slutili nesrečo, izstopili so in zagledali nenavaden prizor. Na progi je bila zbrana čreda slonov, pred katerimi se je moral vlak ustaviti. Osebe je začelo streljati po njih, toda sloni se niso hoteli umakniti. Bili so trdno odločeni postaviti se v bran. Lokomotiva je začela puhati proti njim oblake pare, sloni so pa dvignili rilce in se pripravili na napad. Potniki so hitro zbežali nazaj v wagone, kajti sloni so postajali divji. Vlak je moral nazaj, toda kmalu je privozil nov vlak s policisti, ki so imeli s seboj strojne puške. Mnogo slonov so postrelili, drugi so pa pobegnili. Naposled je imel vlak prosto pot. V bodoče bodo v vsakem vlaku pripravljene strojne puške, če bi se sloni odločili na nov napad. Sloni so namreč maščevalni in ni izključeno, da bodo znova poizkusili navaliti na vlak.

Listn'ca uredništva

Ljubljana — Velika čofnarska ulica. Za enkrat smo z romani res več kakor prezaloženi.

Paka-Velenje. Žal, ne moremo najti.

Preestinci. Dopisi, poslani «Jutru», so gotovo že zastareli.

Prevalje. Take reči je treba dati v roke odvetniku.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Strokovno mišljenje.

Oče: «Kajne, gospod, da ima moja hči velik glasbeni talent? Ona napravi s klavirjem, kar hoče.»

Gospod: «Ali ga tudi lahko zapre?»

Iz zgodovine.

«Po smrti Ludovika Pobožnega je visela država Karla Velikega na enem samem lasu in ta las je bil Karel Plášasti.»

Lep začetek.

Hudodelce (ki so ga v ponedeljek vedli k usmrtni): «No, ta teden se je pa lepo začel!»

Pri slikarju.

Gospa: «Rada bi se dala slikati, toda usta mi morate napraviti manjša.»

Slikar: «Gospa, če želite, vas za isti denar napravim popolnoma brez ust!»

Resnica na obeh straneh.

Od nekega filmskega igralca je zahteval režiser, da bi sedel k levi in ga gladil po grivi. Igralec je to vlogo odločno odklonil.

«Kar se ne bojte», ga je tolažil režiser, «prav tako da je ta lev zrasel ob mleku.»

«Jaz sem zrasel ob mleku, pa zdaj rad jem mleko», odgovoril je igralce.

Ne boji se.

Kuhar (gostu): «Vi torej nočete plačati tega zneska?»

Gost: «Ne, račun je previsok.»

Natakar: «Potem bom primoran poklicati stražarja, da bo on plačal zame?»

V modni trgovini.

Dama: «Potrebujem blago kavne barve.»

Prodajalec: «Kakšno kavo imate rajši, milostiva, belo ali črno?»

Radovednost.

Jera: «Čitala sem, da je najbolj zdravo spati na desni strani.»

Špela: «Že mogoče, toda jaz moram spati na levi strani. Moj mož namreč v spanju govori, a jaz na levo uho slabo slišim.»

Vzorec zakon.

A: «Verjemi mi, da živi Dušan v vzornem zakonu.»

B: «Zakaj pa?»

A: «No, ona prečita, kar on napiše, on pa poje, kar ona skuha.»

Pojasnilo.

Jožek: «Očka, povej mi, kaj je večnost?»

Očka: «To je nekaj takega, kar se nikjer ne začne in nikjer ne konča.»

Jožek: «Aha, že vem. Toraj nekaj takšnega, kakor je vrtiljak!»

Starost.

Žena: «Zdaj, ko sem se dala ostriči, ne bo mogel nihče reči, da sem stara baba!»

Mož: «Seveda ne, zdaj si kakor star dedec.»

Med pisatelji.

A: «Razlika med teboj in menoj je tale: Jaz pišem zavoljo slave, ti pa zavoljo denarja.»

B: «To je jasno. Vsak piše zavoljo tistega, česar mu manjka.»

Prepozno.

Ko je stric Tiburcij nekega dne opazil, kako je Mira poljubila svojega prijatelja Dušana, se je obregnil ob to početje in precej osorno dejal: «Jaz ti bom že pokazal, kako se poljubljalo moški!»

«Prišli ste prepozno, dragi stric, jaz sem Miro že vse to naučil», se je ljubeznivo odrezal mladi Dušan.

Ocena.

«Pevka je zapela krasno pesem. Zgodaj zjutraj, ko pojo petelin. Pela je izredno naravno.»

Prebrisan berač.

Dama, vračajoča se iz salona za negovanje lepote: «Saj sem vam že pred dobro uro dala vbogajme!»

Berač: «Oh, oprostite, tako ste se pomladili, da vas niti spoznal nisem.»

Seveda je dobil prebrisan berač dvojno miloščino.

Ameriške žene.

Mnogo ameriških žen je doma v književnosti, druge so doma v slikarstvu, spet druge v glasbi, toda doma jih je «doma» zelo malo.

Raztresena kuharica.

Urša: «Zakaj si odpustila kuharico? Saj je znala dobro kuhati, bila je snažna in poštena.»

Neža: «Ker sem našla nekega dne kanarčke v vodi, zlate ribice pa v kletki...»

Stroga vzgoja.

Branko: «Poslušajte, gospodična, kako slavček lepo poje.»

Vera: «Ah, pojdiva rajši odtod; mamica je dejala, da sem za take reči še premlada...»

Materine skrbi.

Mlada mati po rojstvu prvega otroka: «Oh, mojiček, če pomislim, da bo hodil najin sinko čez šest let v šolo, čez 18 let pa na vsehčilišče, me kar strah spreleti, kako hitro se staramo.»

Zivčno i črpanim.

Sodobni človek živi v razmerah skrajnega živčnega napora: depresija, nespečnost, predčasna izčrpanost, živčna pretrujenost — glejte, na čem dandanes mnogi trpe! Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz žleze mladih, močnih živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo ter borbo za svoj obstanek. Zahtevajte brezplačno detaljno literaturo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo drogerije in lekarne. Glavna zaloga: Drogerija Mišković i Ko., Beograd. — Reg. S br. 10.537/33.

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri raznih oblikah golše. Mnogostevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo pošljemo

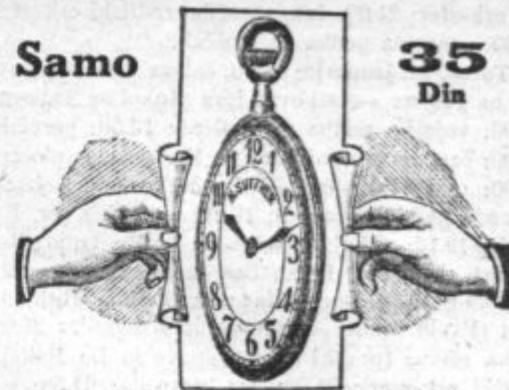
VSAKOMUR BREZPLACNO.

Zadošča dopisnica.

Poštuo zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P 91.

Samo

35
Din

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo ohišje, pravi švicarski stroj Din 35.—

Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazaleci Din 45.—

Št. 5050, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla Din 135.—

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastonj in poštine prosto.

S 400 Din

prične lahko vsakdo doma izdelovati brez vsakega znanja predmet, ki ga potrebuje vsaka hiša. Zaslugek vsaj 100 Din je zagotovljen. Pošljite svoj naslov in znamko za odgovor. Josip Batič, Ljubljana.

MALI OGLASI

Tudi Vi si privoščite vsak mesec nekaj srečnih ur!

Potrebuje nekaj, kar Vas bo razvedrilo in kar vam bo v korist. Nekaj, kar je zabavnega...

Nekaj, kar imate radi...
Nekaj, kar malo stane...
Kar hitro se odločite in si naročite za četrt leta «Zeno in dom». Stane samo 18 dinarjev.

Če hočete «Zeno in dom» brezplačno na ogled, tedaj pišite upravi: Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10/d/3.

Dobre smuške obleke,

modre in rjave, za gospode in dame, se dobivajo po 345 Din pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 3

23 Lepo posestvo v vinorodnem kraju

v izmeri 23 oralov se proda ali dá v najem. Posestvo sestoji iz lepega vinograda, travnikov, njiv, pašnikov, gozdov in zelo dobro ohranjenega poslopja. Cena po dogovoru. Poudrbe na naslov: Klenovšek Anton, posestnik v Sromljah št. 29 (brežiški srez).

Parne pekovske peči in stroje

postavlja «Tehna» v Ljubljani, Mestni trg št. 25. Zastopnike sprejema v vseh krajih. 20

Lepo posestvo,

ki je v okolici Podčetrtka in ob glavni cesti, prodam. Na posestvu, ki meri 10 oralov, stojita lepa zidana hiša, primerna za vsako obrt, in krasno gospodarsko poslopje. Cena 65.000 Din. Pojasnila daje Jakob Ulčnik, posestnik v Golobinjeku, pošta Podčetrtek. 22

Hranilne knjižice

ormoških in ljutomerskih denarnih zavodov se kupijo za polno vrednost. — Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod «Ugodno kupim». 17

Sveče

za svečnice kupite v trgovinah Senčar — Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. 14

Prodaj hišo

s hlevom in vrtom, pripravno za gostilno ali drugo obrt, ker stoji ob glavni cesti. Cena po dogovoru, ko se hiša ogleda. Več pove J. Poček y Arčičah, pošta Brežice. 19

Šivalni stroj.

popolnoma nov, pogrezljiv, zelo poceni prodam. Junc Josip, Ljubljana, Dvořákova ulica št. 31. 25